

Přeloučský ROŠT

únor
2023

2

Zpravodaj pro občany Přeloučka

www.mestoprelouc.cz

10 Kč

Pozvánka na autogramiádu
knihy FEJETONY
Drahošlavy Jiroutové

... naleznete na str. 7

10 let správce muzejních sbírek
v Přelouči –
rozhovor s M. Peštou

... Čtete na str. 10–11

Exhibiční hokejové utkání na podporu
letního Pobřežního festivalu 2023
v Přelouči

... naleznete na str. 30

KULTURNÍ A INFORMAČNÍ CENTRUM MĚSTA PŘELOUČE VÁS ZVE

KICMP POŘÁDÁ KONCERT:
WILL WILDE
THE BLADDERSTONES
britský bluesrockový foukačkář a zpěvák
za doprovodu kapely The Bladderstones
OBČANSKÁ ZÁLOŽNA PŘELOUČ
ÚTERÝ 7.2. 2023 V 19 HOD.
VSTUP: 250 Kč PŘEDPRODEJ, 300 Kč NA MÍSTĚ

KICMP POŘÁDÁ KONCERT:
PAVEL ŠPORCL
PAGANINIANA
HOST - LUKÁŠ SOMMER - KYTARA
ÚTERÝ 7.2. 2023 V 19 HOD.
KINO PŘELOUČ
VSTUP 390 Kč

KICMP POŘÁDÁ:
PLES MĚSTA PŘELOUČE
SOBOTA 11.2. 2023 VE 20 HOD.
OBČANSKÁ ZÁLOŽNA PŘELOUČ
MODERUJE LUKÁŠ MERCL HUDBA: SKUPINA BYLO NÁS PĚT TANEČNÍ SKUPINA DIAMONDS
BOHATÁ TOMBOLA MARTIN SCHREINER OD PŮLNOCI DISKOTÉKA - DJ LUCKY
PRODEJ VSTUPENK: KANCELÁŘ INFOCENTRA, MASARYKOVO NÁM. PŘELOUČ VSTUP 230/180 Kč

Pozvánka

Srdečně Vás zveme do masopustního průvodu v Přelouči dne 18. 2. 2023.

Sraz ve 12.45 před Gymnáziem a SOŠ Přelouč.

Průvod v maskách od 13.00 za doprovodu dechovky půjde po této trase →

Na akci se podílí:
KIC města Přelouč, DDM Přelouč, Město Přelouč, Klub Sluníčko, Charita Přelouč, Městská knihovna Přelouč, Městská policie Přelouč, ČHI Přelouč
Technické služby města Přelouč

TALKSHOW
JOSEFA DVOŘÁKA
KICMP POŘÁDÁ
SPOLUČINKUJE REDAKTOR ČESKÉHO ROZHLASU A HEREC JAN BURDA
STŘEDA 22.2. 2023 OD 19 HOD.
KINO PŘELOUČ
VSTUP 220/180 Kč rezervace na: www.kicmp.cz

KULTURNÍ A INFORMAČNÍ CENTRUM MĚSTA PŘELOUČE POŘÁDÁ
DĚTSKÝ KARNEVAL
S KREJČÍKEM HONZOU
OBČANSKÁ ZÁLOŽNA PŘELOUČ
NEDĚLE 26.2. 2023 V 15 HODIN
VSTUPNÉ 50 Kč

KICMP POŘÁDÁ PŘEDNÁŠKU
BURIANOSAURUS A DALŠÍ ČEŠTÍ DINOSAURŮ
PŘEDNÁŠÍ RNDR. VLADIMÍR SOCHA
OBČANSKÁ ZÁLOŽNA PŘELOUČ
28.2. 2023 V 18 HOD.
VSTUP 50 Kč

Kulturní a informační centrum města Přelouče pořádá:
PSYCHOHRÁTKY
S EVOU HOLUBOVOU
ÚČINKUJÍ: EVA HOLUBOVÁ, KAROLÍNA HOLUBOVÁ
MATĚJ PAPRČIAK, JIŘÍ VALÁŠEK
POPULÁRNĚ NAUČNÁ BESEDA, KDE SE PŘEDÁVÁJÍ
INFORMACE O DUŠEVNÍM ZDRAVÍ ZÁBAVNOU FORMOU.
KINO PŘELOUČ
SOBOTA 6. KVĚTNA 2023 V 19 HOD.
VSTUP 400/350 Kč

PŘIPRAVUJEME V ROCE 2023

STŘEDA 15.3. - ŠTEFAN MARGITA V ŠANSONOVÉM VEČERU S HOSTY
VSTUP 490 Kč, KINO PŘELOUČ

STŘEDA 22.3. - JAKUB SMOLÍK - RECITÁL
VSTUP 280/240 Kč, KINO PŘELOUČ

STŘEDA 29.3. - SVATÉ NEŘESTI - DIVADELNÍ KOMEDIE
DIVADLO ARTUR
VSTUP 280/240 Kč, KINO PŘELOUČ

ČTVRTEK 13.4. - VLASTA REDL - KONCERT S KAPELOU
VSTUP 380 Kč, KINO PŘELOUČ

ČTVRTEK 18.5. - KAREL ŠÍP - MINIPÁRTY
VSTUP 390 Kč, KINO PŘELOUČ

PŘIPRAVUJEME V ROCE 2023

Rada města

Dne 9. 1. 2023 se konala v pořadí 7. schůze Rady města Přelouče a na programu jednání bylo například odsouhlasení nejvhodnějšího zpracovatele auditu energetického hospodářství města Přelouč – společnost KB Advisory, s. r. o. Praha s nabídkovou cenou 668 000 Kč bez DPH. Dále se také schválilo podání žádosti o poskytnutí dotace z programu Podpora kulturních aktivit v Pardubickém kraji pro rok 2023 na projekty „Polanského Přelouč“ a „Žesťové interpretační kurzy Přelouč 2023“. Radní schválili smlouvu o dílo na realizaci veřejné zakázky „Protipovodňová opatření města Přelouč II“ s dodavatelem ELMIK s. r. o. Valašské Meziříčí za nabídkovou cenu 5 271 314 Kč

bez DPH. V rámci veřejné zakázky ZŠ Masarykovo náměstí 1, Přelouč – vestavba učeben do podkrovní se schválila výzva k podání nabídky a prokázání kvalifikace – zadávací dokumentaci a znění smlouvy o dílo k této veřejné zakázce. Projednaly se majetkové převody a také zápis Komise místní samosprávy Tupesy ze dne 19. 12. 2022. Mgr. Janu Ferancovi z odboru životního prostředí rada uložila vypracovat materiál pro zastupitelstvo města na změnu frekvence svozu komunálního odpadu u rodinných domů a schválil se dodatek č. 1/2023 ke smlouvě č. 64/02 o odvozu odpadu mezi městem Přelouč a společností SOP a. s., na vědomí se vzala zpráva o Návrhu na zjištění nakládání s komunálními odpady sportovních klubů provozujících činnost v Přelouči. Radní

stanovili, že člen zastupitelstva města pan Vít Priessnitz může při přijímání prohlášení snoubenců o uzavření manželství používat závesný odznak. Odsouhlasil se nákup brousícího automatu na brusle v ceně 74 990 Kč příspěvkovou organizací Kulturní a informační centrum města Přelouč z investičního fondu organizace. Na této radě se také zřídilo funkční místo „právnick“ v oddělení pohledávek a přestupků a stanovil se počet zaměstnanců úřadu na 91 s účinností od 9. 1. 2023. Rada odvolala z funkce členku komise SPOZ paní Vítězslavu Novákovou na její vlastní žádost a jmenovala novou členku této komise paní Radku Priessnitzovou. Veškerá usnesení z rady naleznete na stránkách města.

MG

Pracovní setkání na téma veřejně přístupný areál v Domově u fontány

Ve středu 11. ledna se od 16 hodin sešli zástupci Domova u fontány, Krajského úřadu Pardubického kraje, Města Přelouč, Městského úřadu Přelouč a veřejnosti nad mapou areálu Domova u fontány. V nejbližší době by se měla zadat architektonická studie pro renovaci celého parku přeloučského domova pro seniory. Cílem celé renovace by pak mělo být především zpřístupnění venkovních prostor a celého areálu široké veřejnosti. Co by se mohlo v parku objevit za novou zeleň, prvky pro zábavu dětí i dospělých, jak by mohlo vzniknout co nejvhodnější propojení života klientů se životem veřejnosti. Toto pracovní setkání vzniklo z iniciativy a spolupráce především vedení Domova u fontány a zástupců odboru rozvoje Krajského úřadu Pardubického kraje. Výstupem z jednání pak vznikl jakýsi přehled výzev, kladů ale také záporů tohoto celého plánovaného projektu. Na základě nejvíce preferova-

ných bodů bude především zahradním architektům a odborníkům na parkovou úpravu zadáno vypracování první pracovní verze a návrhu, jak by mohl park a celý areál do budoucna vypadat. Určitě bylo dobré, že se tohoto setkání mohli zúčastnit i zástupci veřejnosti, obyvatelé našeho města, kterým není lhostejný park a okolí Domova u fontány a také život v našem městě celkově. Po zpracování prvního návrhu renovace parku bude následovat druhé kolo pracovního setkání, kde se již nad konkrétnějším plánem parku bude znovu diskutovat. Svými odbornými názory přispěli v diskusi také zástupci z odboru správy majetku a stavebního odboru našeho přeloučského městského úřadu. Za Město Přelouč se pracovního setkání zúčastnil také starosta města Martin Šmíd.

Fotografie a text: MG

Redakce Roštu navštívila Senát ČR, 10. 1. 2023

V úterý 10. ledna se konalo setkání senátorek a senátorů se zástupci novinářů nejenom přímo z Prahy, ale také z regionů, ve kterých senátorky a senátoři fungují. Redakce Roštu dostala pozvání také a novoročního setkání se v Senátu zúčastnila. Úvodní proslov

přednesl předseda Senátu Miloš Vystrčil, který vyzdvihl důležitost práce novinářů a zdůraznil především pravdivost, která by ve zprávách médií měla vždy zaznívat. Toto setkání s novináři se konalo po dvouleté pauze způsobené covidovou pandemií. Redakce Roštu se zde také pozdravila se senátorkou za Přeloučsko Miluší Horskou. Pavel Vystrčil na závěr také popřál mnoho zdraví a dobrou volbu našeho nového prezidenta.

Fotografie a text: **MG**

Třídění odpadu má rozhodně smysl

Tříděním baterií chráníme životní prostředí. Z recyklace získáváme druhotné suroviny, které slouží k dalšímu užítí. Tímto šetříme nerostné zdroje a nemusíme životní prostředí zatěžovat další těžbou surovin. Oproti tomu, pokud baterie vyhodíme do směsného komunálního odpadu, tak skončí na skládce či ve spalovně – v obou případech dochází k uvolňování škodlivých látek, tedy i těžkých kovů, které mají negativní dopady na ovzduší, půdu, podzemní či povrchové vody. Zasláním osvědčení se můžeme přesvědčit, že třídění má smysl.

M. Kejdanová

NABÍDKA INTERNETU **tlapnet**

BUDOUCNOST SE STALA REALITOU

BEZDRÁT až 310 Mb/s
tarify již od **245 Kč**

KABEL až 400 Mb/s
tarify již od **245 Kč**

OPTIKA až 2000 Mb/s
tarify již od **245 Kč**

Při poptávce zadejte kód **AKCE2023** a máte od nás **3 měsíce ZDARMA!**

+420 606 606 035 | obchod@tlapnet.cz | www.tlapnet.cz

Konkrétní nabídka rychlosti a tarifů je vždy závislá na dostupnosti dané technologie v lokalitě. Pro více informací nás kontaktujte kdykoli na infolince 606 606 035.

Společnost
ECOBAT s.r.o.
IČ: 267 25 967, se sídlem Soborská 1302/8, Praha 6
oprávněná Ministerstvem životního prostředí k provozování kolektivního systému zpětného odběru baterií a akumulátorů vydává toto

OSVĚDČENÍ
o přínosu pro životní prostředí
pro
Město Přelouč
IČ: 00274101

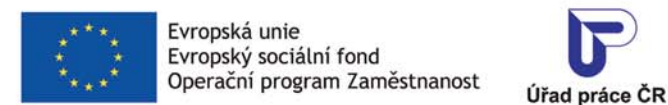
Výše uvedený smluvní partner odevzdal v roce 2022 ke zpětnému odběru a následné recyklaci celkem **31 kg odpadních baterií**.
Z tohoto množství bylo recyklací získáno **23 kg druhotných surovin**, které budou využity při výrobě nových produktů.

NIKEL turbíny, přístroje
OCHEL keramické komponenty
MANGAN barvené látky, keramika a tkaniny
KADMIUM akumulátory
MĚD elektrické vodiče, chladiče

ZINEK galvanizace, hromadění, papírnické
OLOVO akumulátory
KOBALT nadřezávací ocel
STŘÍBR spínací mechanismy, CD/DVD disky
LITHIUM dobíjecí baterie, sklokeramické varné desky

RNDr. Petr Kratochvíl
Jednatel společnosti ECOBAT s.r.o.

Děkujeme, že nám pomáháte šetřit přírodu a její zdroje.
Sběrem baterií přispíváte k čistšímu ovzduší a vyšší kvalitě vodních zdrojů.

Jste OSVČ nebo zaměstnavatel a potřebujete vzdělávat či rekvalifikovat sebe či své současné i potenciální zaměstnance? Potřebujete financovat kurzy českého jazyka pro cizince?

Úřad práce ČR nabízí pomoc v projektu:

Podpora odborného vzdělávání zaměstnanců II

- Úhrada až **85%** nákladů na vzdělávání (dle režimu veřejné podpory)
- Refundace mzdových nákladů za dobu účasti na odborném rozvoji až do výše **100%** (včetně odvodů)
- Realizace vzdělávacích aktivit **interním lektorem** nebo vzdělávacím zařízením prezenční i elektronickou formou
- Podpora zaměstnanců i na DPČ a na rodičovské dovolené
- Podpora výuky **českého jazyka** pro zaměstnance ze zahraničí

KDE SE DOZVÍTE VÍCE INFORMACÍ

- na nejbližším kontaktním pracovišti Úřadu práce ČR
 - na webu ÚP ČR www.uradprace.cz/web/cz/-/povez
 - napište nám na povez@uradprace.cz
 - zavolejte nám 800 77 99 00 (bezplatná linka Call centra ÚP ČR)
- www.facebook.com/uradprace.cz [instagram.com/uradprace.cz](https://www.instagram.com/uradprace.cz)

KONTAKTNÍ OSOBA

Krajská pobočka ÚP ČR v Pardubicích, kontaktní pracoviště Pardubice
Jana Beránková, 950 144 488, jana.berankova1@uradprace.cz
Jaroslava Janíčková, 950 144 719, jaroslava.janickova@uradprace.cz

www.uradprace.cz

Projekt Podpora odborného vzdělávání zaměstnanců II (POVEZ II), reg. č. CZ.03.1.52/0.0/0.0/15_021/0000053

Deváťáci psali Dobré zprávy o současnosti spíše pesimisticky

Žáci 9. A Základní školy Masarykovo náměstí Přebouč se zapojili do projektu Městské knihovny Přebouč pod vedením ředitelky knihovny Ladislavy Hývlové pod názvem „Dobré zprávy“. Úvodní část celého projektu zahájili setkáním s novinářkou a lektorkou Zuzanou Novákovou, která jim v základu představila svět zpravodajství a práci novinářů a vysvětlila jim, že není zcela jednoduché napsat zprávu na dané téma do různých druhů médií, jaký je rozdíl mezi zprávou např. pro tzv. bulvár a pro veřejnoprávní televizi. Pracovalo se ve skupinkách, žáci si zkoušeli napsat zprávu pro internet, rozhlas nebo televizi. Museli rozlišit podle zadání zprávu humornou nebo se zaměřit na zprávu o hlavním hrdinovi. Zkoušeli vytvořit i televizní reportáž.

Co si myslí o současné době deváťáci napsali v Dobré zprávě, kterou by si přečetli jejich vrstevníci za 50 let. Nutno podotknout, že o „dobré zprávy“ se skutečně v mnoha případech nejedná.

I to byl jeden z výstupů tohoto projektu. Nejenom ve světě dospělých se objevuje pesimismus a negativní postřehy. Také naše mládež vnímá, co všechno se okolo nás děje, ačkoliv si mnohdy myslíme, že jejich světem jsou pouze počítače, mobily a zábava. Není tomu tak, a to je skutečně dobrá zpráva.

„Svítime, topíme, stále se učíme česky a je to tu docela levné, máme dost zásob a není nás tu moc.“

„Je válka na Ukrajině, ceny stoupají.“

„Na této době není nic pozitivního. Na Vánoce není sněh. A právě probíhá válka na Ukrajině.“

„Česká republika pomáhá uprchlíkům z Ukrajiny. Čeští obyvatelé pomáhají všemi způsoby, které mají k dispozici. Půjčují své domovy jako dočasná útočiště.“

„V České republice jsou základní a většina středních škol zadarmo. Přežili jsme pandemii Covidu 19. Jsme demokratický stát. Snažíme se dělat ekonomické věci. Lesy v ČR spíše přibývají, než ubývají.“

„V této době je všechno snadno vyhledatelné. Nákupy přes internet jsou snadnější než jindy. Více dětí se může vzdělávat. Cestování po celém světě je rychlejší a snazší. Tato doba je velmi náročná.“

„V dnešní době je pozitivní dobré pracovní umístění nebo vzdělání. Bliží se volby a rozhoduje se o tom, jak bude naše země za pár let.“

Žáci budou v rámci tohoto projektu tvořit další Dobré zprávy na dané téma, které postupně v Roštu vydáme. Sledujte také stránky města, facebook města a přeboučský Rošt, kde vás budeme o dalších výstupech tohoto projektu informovat. Dobré zprávy budou odeslány také do regionální soutěže v rámci projektu „Kde končí svět“. Děkujeme kolektivu z Městské knihovny Přebouč, že naše žáky do celé této akce zapojili. Deváťáci čekají přijímací zkoušky na střední školy a celkově se jim toto celé téma může někdy v životě určitě hodit.

Fotografie a text: **Marcela Gryčová, žáci 9. A., L. Hývlová a Z. Nováková**

Fejetony a trochu poezie Drahoslavy Jiroutové

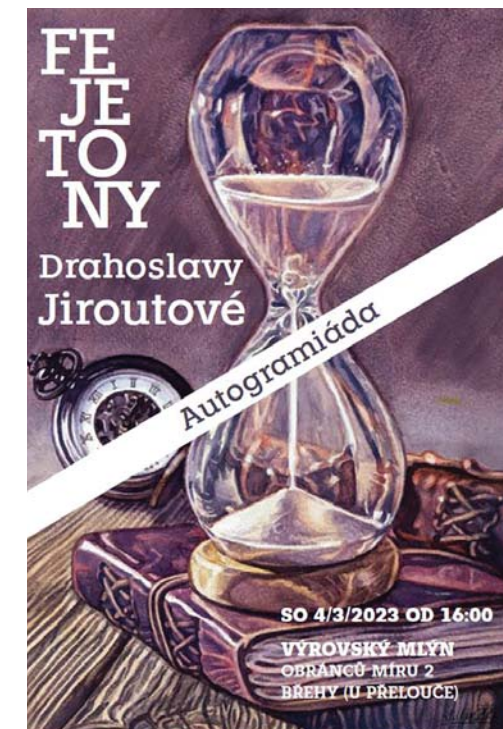

Drahoslava Jiroutová se narodila v Kraslicích a vyrůstala na západě a severu Čech, ale větší část svého života žije v našem městě. Po ukončení studia oboru učitelství matematiky a fyziky na Pedagogické fakultě v Ústí nad Labem zahájila svou učitelskou profesi v Lázních Bohdaneč, v Holíčích, a také na Středním plynárenském učilišti v Pardubicích. Dlouhá léta pak učila na přeloučském Středním odborném učilišti, kde řadu let také pracovala jako zástupkyně ředitele. Mnozí z nás mají Drahoslavu Jiroutovou spojenou také v souvislosti se Smišeným pěveckým sborem J. B. Foerster Přebouč, jehož členkou byla od roku 2008. V roce 2012 převzala od paní Jiřiny Koppitzové, bývalé členky sboru, funkci předsedkyně. Svou činnost ve sboru ukončila v roce 2021, kdy Smišený pěvecký sbor J. F. Foerster oslavil 100 let svého působení. V tomto roce opustil sbor také letitý sbor-

mistr Petr Vacek. A jak letitá předsedkyně sboru prozradila, sice to bylo mnohdy dosti náročné, ale organizační starosti byly vždy vyváženy zpěvem, podařenými koncerty a potleskem publika. Dlouhá léta také působila v redakční radě přeloučského zpravodaje Rošt, kde jí také vycházely její sepsané fejetony. O tom, že Drahoslava Jiroutová umí velice citlivě, vtipně, svěže a trefně napsat fejeton se můžeme přesvědčit v její nové knižní sbírce, kterou především za velké podpory a pomoci své dceř Lucie Stříbrné, vydala koncem loňského roku. Knižku autorky ilustrovala a proložila krásnými kresbami Jarmila Jiravová z Břehů u Přebouče. Jménem autorky jste srdečně zváni na autogramiádu krásné knihy FEJETONY Drahoslavy Jiroutové, která určitě při čtení příjemně pohladí po duši.

Autogramiáda se koná v sobotu 4. 3. 2023 od 16 hodin ve Výrovském mlýně v Břehách u Přebouče.

Text: MG

Galerie současného umění v Přebouči Výstava MIROSLAV MUŽÍK – HARMONIE KONTRASTU

V říjnu 2022 jsme v přízemí budovy KASI-MONTIFER otevřeli soukromou uměleckou galerii, ve které chceme prezentovat soudobou tvorbu především českých výtvarníků. Zahájili jsme výstavou s názvem HARMONIE KONTRASTU, která představila díla malíře Miroslava Mužíka z Mostu, člena Lounské krajinářské školy.

Colorista, fauvista a expresionista Mgr. Miroslav Mužík je malířem krajiny a milovníkem tvorby v plenéru a to zejména Českého středohoří. Vnímá krajinu hlavně v barvách komplementárního kontrastu a umí zachytit její smyslnost a svobodu. Ve svých obrazech dává prostor nejen fantazii a emocím diváka, ale hlavně dělá čest poctivé malířské práci a řemeslu. Svou tvorbou se tento lounský rodák právem řadí k nástup-

cům a pokračovatelům nejen svých učitelů Vladislava Mirvalda a Zdeňka Sýkory, ale také k dalším významným osobnostem světového malířství jakými byli André Derain, Maurice de Vlaminck či Henri Matisse – které autor obdivuje a ctí.

Miroslav Mužík tvoří též figurální obrazy, v nichž umí zachytit jak dramatický okamžik, tak romantický moment. Autor nespecifikuje a umožní tak představivosti pozorovatele rozvinout vlastní příběh. Mužíkovy obrazy jsou vášnivými výbuchy barev, malíř hovoří barvou, která probouzí smysly a působí na vnitřní svět pozorovatele, na jeho vnímavost a emoce.

V rámci výstavy se v pátek 13. ledna 2023 uskutečnilo setkání s autorem, během kterého Miroslav Mužík nejen vyprávěl a podepisoval se návštěvníkům, ale především maloval a vytvořil tak skvělý obraz jednomu ze svých příznivců.

Na tuto úspěšnou výstavu navážeme 6. února 2023 novou, tentokrát společnou výstavou malířky Lenky Prokopové a Miroslava Mužíka s názvem AKT OČIMA MUŽE A ŽENY. Výstava potrvá do 31. března 2023 a k vidění bude zhruba třicetka obrazů. Tímto Vás srdečně zveme k návštěvě naší galerie v přízemí budovy KASI-MON-

TIFER, otevřeno je od pondělí do pátku od 8.00 do 13.00 hod. (ve středu do 17.00 hod.).

Jiří Slavík
Galerie současného umění v Přebouči

MĚSTSKÁ KNIHOVNA PŘELOUČ

Městská knihovna v číslech

Vážení a milí čtenáři

a fanoušci Městské knihovny v Přelouči,

dovolte, abychom se s vámi podělili o několik čísel, která vyplynula ze statistického sčítání na konci loňského roku.

Máme radost, že po všech problémech, které pro činnost knihovny představovalo složité období covidu, se chod našich půjčoven opět dostává na úroveň předchozích let. Navíc jsme zjistili, že zájem o naše akce je dokonce mnohem vyšší než dříve. A to nejen ze strany dospělých uživatelů, ale především ze strany rodičů a dětí.

- Je to dobře vidět například na součtu všech návštěvníků našich akcí, ať už vzdělávacích, nebo kulturních. **Celkem vás na našich 198 různých programů přišlo za loňský rok 5 697.**
- Roste i počet našich registrovaných čtenářů, kterých máme ke konci roku 1 353.** Uživatelů knihovny je ale víc, protože řada rodin má jen jeden čtenářský průkaz, na který si chodí vypůjčovat víc rodinných příslušníků.
- Další uživatelé, často i neregistrovaní jako čtenáři, využívají knihovnu jako místo, kde mohou tisknout, pracovat na PC nebo skenovat dokumenty. **Celkem jsme**

za loňský rok obsloužili v našich půjčovnách a studovně 15 585 zájemců.

- Je nám líto, že z našich 60 000 knižních svazků můžeme ve volném výběru nabídnout jen 20 000, protože víc nám zkrátka nedostatek prostoru nedovolí. Doufáme však, že možnost vybírat v online katalogu, naše služba donášky knih do místa bydliště a možnost stahovat knihy v elektronické podobě, přispívají k vaší větší spokojenosti. Snažíme se takto vyrovnávat nemožnost vstupu do knihovny pro všechny, pro které jsou schody nepřekonatelnou překážkou. Bezbariérovosti bohužel v dohledné době dosáhnout nelze.

Ještě v loňském roce jsme vám slibovali, že po postavení nové knihovny se situacelepší. Bohužel doba je taková, že nové zastupitelstvo a městská rada musely z mnoha pochopitelných důvodů od výstavby plánované budovy ustoupit. Proto knihovna zůstane, kde je. Doufáme, že i v tomto omezeném prostoru dokážeme naši nabídku pro uživatele ještě zkvalitnit, abychom udrželi krok s jinými knihovnami, které mají více štěstí.

Děkujeme už předem všem organizacím, které budou tak laskavé a zapůjčí nám opět své prostory. Těšíme se na vás a děkujeme za vaši přízeň.

L. Hývlová

ředitelka Městské knihovny v Přelouči

S knížkou do života

Pro velký zájem o projekt S KNÍŽKOU DO ŽIVOTA (BOOKSTART) jsme od ledna nového roku vytvořili 6 skupinek dětí ve věku 1,5 roku do 3 let a dvě skupinky (pokračující) starších dětí ve věku do 7 let, které jsme pro odlišení nazvali KNIHOMILOVÉ.

Mladší děti prožily první schůzku s nenažranou kozou. Tedy ne přímo s ní, ale s veselou knihou Petra Horáčka Nenažraná koza. Petr Horáček je český výtvarník a autor knih pro děti, žijící v Anglii. Jak mnohé maminky předškolních dětí rády potvrdí, je velice oblíbený u dětí i rodičů pro své jednoduché texty a krásné ilustrace. Výjimkou není ani příběh zvědavé kozy, která sní, na co přijde: kromě psích granulí a prasečích pomejí i květinu, botu a dokonce i farmářovy trenky. Není divu, že se jí udělá špatně od žaludku a hraje všemi barvami. Nakonec ale (jako ve správné pohádce) vše dobře dopadne. Takový příběh pro nejmenší nahrává k povídání na různá témata, např. jak to na farmě chodí, jaká zvířata farmáři chovají a čím se živí. Děti si užily veselé předčítání, procvičily si barvičky a přišlo i ponaučení, že nemají vše

ochutnávat. Na závěr si vyrobily svou vlastní barevnou kozičku, kterou si odnesly domů na památku.

Knihomilové na svou první schůzku museli vystoupat do druhého patra, kde se nachází naše klubovna. S knížkou Kde zůstal medvídek Bobík (Pierre Coran) si prožili příběh ztraceného plyšového medvídky. Vydali se po stopách ve sněhu nočním lesem, polekali se zajíce, vylezli na strom a ve-

verkou a pomocí sovy se bezpečně dostali do bezpečí domova. Na závěr si ještě pomocí bílé barvy vytvořili vzpomínku v podobě obrázku zasněženého lesa.

A co nás čeká příště? To si necháme jako překvapení. Jen napovíme, že nás při odpoledních schůzkách navštíví regionální autorka dětských knih Magdaléna Novotná.

E. F.

Městská knihovna Přelouč

S KNÍŽKOU DO ŽIVOTA BOOKSTART

Setkání a hrátky s knihou pro rodiče s dětmi
ve věku od 1,5 roku do 3 let

**9.2. a 10.2. 2023 v 9.15 a v 10.15 hodin,
14.2. a 21.2. 2023 v 16.30 hodin**

Městská knihovna Přelouč

INTERNATIONAL BOOK GIVING DAY

MEZINÁRODNÍ DEN DAROVÁNÍ KNIH

14. 2. 2023

14. února se slaví nejen svátek svatého Valentina, ale také mezinárodní den darování knih. I my se připojujeme k této akci.

Proto bude v tento den před knihovnou připravena krabice plná knih k rozebrání. Každý si ovšem z označené krabice může vybrat pouze jednu.

Budeme rádi, když vám kniha přinese radost. Pokud se i vy chcete aktivně zúčastnit Dne darování knih, udělejte radost a darujte knihu komukoliv z vašeho okolí. Darujte knihu příteli nebo někomu blízkému, vložte knihu do naší knihovničky na nádraží nebo ji zanechte třeba v čekárně u lékaře.

NOVÉ KNIHY v MĚSTSKÉ KNIHOVNĚ Únor 2023

NAUČNÁ LITERATURA

věda

KAKU, Michio, 1947–
Fyzika budoucnosti: jak bude do roku 2100 věda utvářet osud lidstva a náš každodenní život. Praha: Argo, 2022. 345 stran. ISBN 978-80-257-3784-2.

životopisy, genealogie

SANDGRUBER, Roman, 1947–
Rothschildové: za evropským a českým příběhem dynastie bankéřů. Praha: Euromedia Group, 2022. 359 stran, ilustrace. ISBN 978-80-242-8307-4.

KRÁSNÁ LITERATURA

DUŠKOVÁ, Vlasta, 1957–
Třinácté okno. Vydání první. Praha: Ikar, 2022. 426 stran. Třinácté okno je rodinnou ságou klenoucí se přes polovinu dvacátého století. Od konce monarchie po léta komunistické diktatury sleduje osud statečné ženy, která se odmítla sklonit a vytrvala. Co se skrývá v jednom lidském životě? Láska i nenávisť, naděje stejně jako rány osudu. ISBN 978-80-249-4762-4.

GABALDON, Diana, 1952–

Pověz včelám, že se nevrátím. Praha: Dobrovský s.r.o., 2022. 1389 stran. Další romanticko-historický román ze série Cizinka. ISBN 978-80-277-0356-2.

LITERATURA PRO DĚTI A MLÁDEŽ

POSPÍŠILOVÁ, Zuzana, 1975–
Popelářské pohádky. Praha: Bambus, 2022. 119 stran. Dvacet pohádkových příběhů, ve kterých mají hlavní roli nejen popeláři, popelnice a kontejnery, ale také pohádkové postavy. Pohádkové vyprávění o boji zvířátek s lesní skládkou, doktorovi léčícím popelnice nebo o rozčileném papírovém hasiči, který chtěl zachránit princeznu. ISBN 978-80-271-3433-5.

KUBALA, Petr, 1986–

Vesmír: přehled nejnovějšího výzkumu a objevů. Praha: Czech News Center a.s., 2022. 156 stran. Publikace z historie článků autora publikovaných v časopisu: ABC mladých techniků a přírodovědců. ISBN 978-80-88406-15-0.

Jitka Křídlová

Matěj Pešta je přeloučským muzejníkem jubilejních 10 let

Matěj Pešta se narodil v „sametovém“ roce 1989. V Přelouči žil v útlém dětství, na podzim 1989 se s rodinou odstěhovali do Chvaletic, kde bydlel do svých 15 let. Pak se s rodiči vrátil do Přelouče a od té doby žije v našem městě již trvale. V letech 2001 až 2009 studoval na místním osmiletém gymnáziu, po maturitě šel studovat do Pardubic Filozofickou fakultu – obor Ochrana hmotných památek – historie (kombinace vzdělání pro historiky, archeology a památkáře) a v letech 2012–2014 studoval magisterské studium na Filozofické fakultě v Ústí nad Labem – obor Kulturně historická regionalistika – stavební historie. Vystudovaná kombinace oborů historik, muzejník, památkář, trochu také archeolog, je určitě pro městského muzejníka dostatečná a velice vhodná kombinace. Máme štěstí, že náš muzejník má přehled ve více směrech a oborech. V lednu 2023 oslavil Matěj Pešta jubilejních 10 let svého působení v přeloučském muzeu. Sešli jsme se v jeho kanceláři a ohlédl se společně těch 10 let zpátky.

Rok 2022 – výstava perleťářství, Senát ČR (foto Marcela Gryčová)

Kam sahají vaše první vzpomínky na muzeum v Přelouči?

Musím se přiznat, že o existenci přeloučského muzea jsem se poprvé dozvěděl až ve svých 20 letech od svých prarodičů (expozice byly uzavřeny v roce 1989 a mladá generace se o muzeu dozvíдалa jen díky občasným akcím pořádaným přeloučskou knihovnou, do které jsem ovšem jako dítě nechodil). V roce 2009 jsem do depozitáře muzea zavítal poprvé jako badatel. Roku 2010 v rámci své studijní praxe jsem byl také na archeologickém výzkumu během výstavby nové budovy městského úřadu, kde jsem tenkrát zcela nezávazně pohovořil s panem místostarostou Ivanem Moravcem o tom, že bych třeba jednou měl o práci muzejníka zájem.

Rok 2018 – výročí 100 let republiky (foto Marcela Gryčová)

Jak jste se k práci muzejníka nakonec dostal?

V roce 2011 jsem nabídl tehdejšímu správci muzejních sbírek panu Jaroslavu Kulichovi svou dobrovolnou pomoc s prací v depozitáři. Pan Kulich, v té době byl již starší pán přes 70 let, mou pomoc ocenil. Na podzim 2012 pan Kulich chtěl odejít z funkce správce depozitáře a já se znovu sešel s panem místostarostou Moravcem, znovu jsme probrali variantu, že bych pro depozitář po panu Kulichovi mohl pracovat a k mé velké radosti mi byla

tato práce ze strany pana Moravce nabídnuta. V té době jsem ale akorát nastoupil na magisterské studium do Ústí nad Labem. Proto jsem nejdříve měl jen menší pracovní úvazek, přes týden jsem chodil do školy a v muzeu jsem pracoval hlavně vždy v pátek a o víkendech. Na podzim 2012 jsem od pana Kulicha přebíral sbírky a pak od 1. ledna 2013 jsem se stal oficiálně muzejníkem a jediným správcem muzejních sbírek v našem městě. Do podzimu 2014 jsem měl pouze ten částečný úvazek a od listopadu v roce 2014 jsem pak dostal smlouvu na úvazek plný a začal jsem pracovat pod hlavičkou Kulturního a informačního centra města Přelouče.

Jaké byly začátky ve vaší nové funkci muzejníka?

V první fázi bylo potřeba seznámit se se sbírkami a provést inventuru. Trvalo mi několik měsíců, než jsem všechno postupně prošel. Bylo to velice zajímavé a sám jsem se teprve dozvěděl, jak velký rozsah těch sbírek je. Měli jsme tehdy asi 8 000 inventurních čísel, což bylo přibližně 40 000 exponátů. Již v době, kdy jsem pracoval ještě pouze na částečný úvazek, jsem zorganizoval první 2 přednášky a připravil 2 výstavy, což bylo sice nad rámec mé smlouvy, ale byl jsem tak nadšený, že jsem to zkrátka udělal.

Co dalšího obnáší práce muzejníka?

Už od roku 2013 jsem začal psát do Přeloučského Roštu články o místní historii a muzeologii. Dodnes jsem publikoval jsem již 245 populárně naučných a odborných článků nejenom v Roštu, ale také různých historických publikacích, novinách nebo časopisech a brožurách. Zabývám se také dalšími záležitostmi, kterými jsou např. různé badatelské dotazy (dnes je jich zhruba 100 ročně). Depozitář či badatelnu dlouhodobě navštěvují vysokoškoláci, ale i místní občané, když se o něco z historie Přeloučska zajímají. Také bylo potřeba začít spolupracovat s médii. V době mých pracovních začátků v Přelouči nebyl žádný přednáškový ani výstavní sál. Nakonec se povedlo v letech 2014–2015 zrealizovat přednáškový a výstavní sál v domě na podloubí v čp. 26, kde sídlí nyní Kulturní a informační centrum města Přelouče (mám zde také svou kancelář) a díky tomu vznikl prostor pro organizaci výstav a přednášek.

Schválně, kolik výstav a přednášek jste zorganizoval?

Jako samostatný autor jsem od roku 2013 uspořádal 21 větších nebo menších výstav, 9 výstav jako spoluautor. Jako pořadatel jsem připravil 40 přednášek. Svých vlastních přednášek jsem zrealizoval zhruba 30 a nesmím zapomenout ani na komentované procházky po městě, kterých již bylo celkem 11.

Rok 2019 – vernisáž výstavy (foto Vladimír Sabo)

Co je pro vás stěžejní ve vaší práci?

Určitě to je péče a rozšiřování sbírek muzea a musím konstatovat, že se v tomto směru skutečně daří. Spočítal jsem si, že za 10 let mého působení v muzeu jsem získal celkem 3206 inventurních čísel, což tvoří zhruba dnešních 28 % sbírek. Exponáty nám většinou darují občané nebo různé instituce nejenom z Přelouče nebo Přeloučska, ale také z širšího okolí, kteří mají k našemu městu nějaký vztah. Získáváme do sbírek různé exponáty –

od fotografií a pohlednic, přes tisky, zvukové nosiče a knihy až po předměty větších rozměrů. Je těžké jmenovat konkrétní nejzajímavější přírůstky, ale za úspěch považuji např. rozšiřování archeologické sbírky či fotodokumentaci dění ve městě z doby před rokem 1989. Občané muzeu poměrně často věnují větší soubory pozůstalostí po svých předcích. Případně lze exponáty získávat tzv. vícenálezy (ve sbírkách se naleznou např. staré tisky, které nebyly dosud evidované, třeba z 80. let minulého století). Exponáty se také někdy získávají převodem z městského úřadu, kde se občas objeví různé dokumenty a fotografie a ty se převedou do muzejních sbírek.

Stolička mamuta srstnatého ze sbírek přeloučského muzea (foto Igor Sviridov)

Jaké nejzajímavější přírůstky za posledních deset let lze jmenovat?

Je to určitě objev starověkých figurek, které byly ve sbírkách objeveny v roce 2017 díky studentovi Matouši Krátkému, který studoval a zkoumal naši archeologickou sbírku v rámci své diplomové práce. Tento objev byl poté publikován v médiích, dokonce se o něm psalo i v bulváru, což je tedy značně neobvyklé.

Co se podle vás skutečně povedlo během těch 10 let vaší činnosti přeloučského muzejníka?

Tak například jsme zastoupili v roce 2019 sbírky Pražského hradu a zapůjčili jsme naše středověké meče na výstavu do Kutné Hory (Pražský hrad tehdy své meče poskytnout nemohl). Dále to bylo určité dokončení filmu k 50. výročí Tesly Přelouč z roku 1971, který se promítal v městském kině v roce 2021. Na tuto akci přišlo více jak 170 diváků, což byla asi největší návštěvnost jedné akce přeloučského muzea minimálně od roku 1989. Poměrně velký úspěch mají komentované prohlídky přeloučské vodní elektrárny, které pořádáme od roku 2017 s přestávkou v roce 2020 a 2021 kvůli covidové pandemii. Tyto akce jsou velice oblíbené. Původně jsme měli v plánu pouze jednorázovou, ale díky vysokému zájmu o tyto prohlídky jsme museli akce navýšit na dvě za rok (v rámci jedné akce se jedná celkem o 4 resp. 3 skupiny) a jezdí sem na ně také mnoho lidí z širšího okolí. Průběžně aktuality o přeloučském muzeu naleznete na facebooku (<https://www.facebook.com/muzeumprelouc>), kam ukládám všechny plánované akce a zajímavosti z přeloučské historie – tyto stránky sleduje přinejmenším 900 návštěvníků a příznivců našeho muzea.

Rok 2018 – komentovaná prohlídka vodní elektrárny (foto Josef Kříž)

A je něco, na co jste hodně pyšný?

Za vrchol svého působení považuji výstavu v budově pražského Senátu, která se uskutečnila v létě roku 2022, kdy jsme na pozvání paní senátorky Miluše Horské uspořádali výstavu perleťářství v Mytologické chodbě Valdštejnského paláce. Byla to zřejmě úplně první výstava přeloučského muzea v Praze, a navíc v době, kdy naše město nemá svoje stálé expozice. Byli jsme asi první české muzeum, které v Senátu vystavovalo bez stálých expozic.

A pak je to stálá panelová výstava o významném rodákovi Přelouče Františku Filipovském, kterou jsem zrealizoval v roce 2017 na chodbě v budově infocentra. Je stále přístupná široké veřejnosti. Jenom se domnívám, že výstavu možná viděla spíše větší část turistů a návštěvníků Přelouče, než přímo Přeloučáků. V rámci možnosti se podařilo činnost muzea za posledních 10 let dost rozšířit, za což jsem skutečně velice rád a moje práce mě neskutečně baví. Samozřejmě musím poděkovat všem, kteří mi pomohli a pomáhají.

Dokážete odhadnout, kolik lidí navštíví ročně vaše akce?

Jelikož na většinu našich akcí je vstupné zdarma, je dost těžké spočítat, kolik návštěvníků na ně přijde. Ale průměrně počítáme, že akce, které pořádáme, navštíví v nejlépeších letech ročně až 3000 návštěvníků. Jsme zhruba na číslech, které jsou uváděny v přehledech o pořádání akcí podobného typu v Přelouči naposledy na konci 80. let, kdy ještě mělo muzeum stálé expozice.

Rok 2021 – komentovaná procházka po městě (foto Miroslav Krejčík)

Je něco, co byste přeloučskému muzeu přál?

V tuto chvíli jediné, co nám opravdu chybí, jsou již několikrát zmíněné stálé expozice, což je problém našeho města od roku 1989. Pokud vyjdou plány, tak by nové muzeum a stálé expozice měly být zrealizovány v doměch na podloubí na čp. 25 a 26. V současné době se zpracovává podrobná architektonická studie a pak se uvidí, jaké budou následovat další kroky. Je velká škoda, že celá jedna generace občanů Přelouče neměla šanci navštívit expozice přeloučského muzea a pokud by se podařilo muzeum zrealizovat, určitě by to bylo velké lákadlo pro turisty a celkově by to byl obrovský přínos pro kulturní život v Přelouči.

Rok 2022 – přednáška v přednáškovém sále (foto Jiří Rejl)

Povídání s Matějem Peštou bylo velmi zajímavé, obohacené mnoha čísly a informacemi, které jenom utvrzují člověka v tom, že náš přeloučský správce muzejních sbírek je skutečně ten správný člověk na svém místě a rozhodně mu patří velké poděkování za všechny akce a péči, kterou pro nás Přeloučáky, a nejenom pro nás, připravuje a realizuje.

Za redakci Roštu připravila

Marcela Gryčová

PŘELOUČÁCI

Jubilanti říjen 2022

Kamenná svatba

Jarmila a Josef Macháčkovi 26. 10.

Jubilanti prosinec

Josef Macháček 92 let
Božena Bubeníková 91 let
Alena Daňková 85 let

Kamenná svatba

Hana a Jiří Pleskotovi 20. 12.

Jubilanti leden

Josef Matyáš 94 let

Karol Tesař 94 let
Štefan Adamík 92 let
Josef Fráňa 91 let
Bohuslav Kvasnička 89 let
Lubomír Pacák 86 let
Hana Pleskotová 85 let
Josef Černík 85 let
Eva Šimáková 80 let
František Dostál 75 let
Jaroslava Matičková 75 let
Miluše Kořínková 75 let
Lenka Bínová 75 let
Miroslav Macháček 75 let
Jaroslava Švejďová 75 let

Manželé Kubátovi z Přelouče získali zasloužené ocenění

Manželé Anna a František Kubátovi dlouhá léta pořádají ve svém volném čase setkání přeloučských seniorů ve spolku KLAS, z.s., organizují výlety, přednášky a besedy se zajímavými lidmi. Tato jejich letitá dob-

rovná činnost koncem loňského roku byla zaslouženě oceněna. Koalice Nevládek Pardubicka ve spolupráci s Pardubickým krajem oceňuje každý rok dobrovolníky, neziskové organizace a společensky odpovědné firmy Pardubického kraje za jejich dobré skutky. Ti, kdo ceny předávají prozradili, že je pro ně vždy ctí oceňovat ty, kteří nosí srdce na dlani. Dne 6. prosince 2022 si zaslouženě a právem ocenění převzali také přeloučští aktivní senioři manželé Kubátovi. Oběma velice gratulujeme a děkujeme za vše, co dělají pro přeloučské seniory i město Přelouč.

Zdroj: www.konep.cz, text – MG

Římskokatolická farnost Přelouč
si vás dovoluje pozvat na

Benefiční koncert

neděle 19. února 2023 v 16 hodin
v kostele sv. Jakuba v Přelouči
na Masarykově náměstí

Koncert je náhradou za neuskutečněný
Novoroční benefiční koncert z 1. ledna 2023.

Na koncertě vystoupí

zpěv	housle
Lucie Hadáčková	Anna Hadáčková
flétny	
Eva Kratošková a Lucie Stříbrná	
trubka	varhany
Jiří Mach	Martin Hadáček

Dobrovolný příspěvek z koncertu bude použit na podporu
oprav kostela sv. Jakuba v Přelouči.

Výročí

Manželé Jarmila a Josef MACHÁČKOVI

oslavili 26. 10. 2022
65 let od uzavření sňatku.
Kamennou svatbu
oslavili se svou rodinou.

V prosinci loňského roku
oslavil také
pan Josef MACHÁČEK
úctyhodné
92. narozeniny.

Manželům
Macháčkovým
gratulujeme
a přejeme především
mnoho zdraví a sil
do dalších let.

SPOZ Přelouč

Vzpomínka

V Táboře ve věku nedožitých 93 let zemřel bratr **Ing. Jiří JEŽEK**.
I když se odtud odstěhoval více než před deseti lety,
zůstával v kontaktu, zajímal se o dění ve městě, četl Přeloučský Rošt
a fandil místnímu Sokolu. Upřímnou soustrast pozůstalým.
Výbor TJ Sokol Přelouč

Vzpomínka

Dne 14. února by se dožila 90 let
paní **Jana POSPÍŠILOVÁ**.

Kdo si na ni vzpomenete, děkuji.
Mirka Hoffmanová

Vzpomínka

Dne 22. února vzpomeneme sedmého výročí
úmrtí mého manžela
Miloslava TOMÍŠKY z Veselí.
Kdo jste ho znali, vzpomeňte s námi.
Manželka, syn a dcera s rodinami

Vzpomínka

Dne 22. února uběhne rok,
kdy nás opustil
pan **Jiří DAŠEK**.

Vzpomíná dcera Simona.

Vzpomínka

Dne 27. února uplyne 7 let od úmrtí
pana **Josefa MRŇÁVKA**.

Vzpomíná manželka Milena,
děti Soňa a Petr.

Poděkování

Chtěly bychom touto cestou moc poděkovat paní Jitce Burketové
a všem sestřičkám z Pečovatelské služby Přelouč za jejich obětavost,
péči a pomoc o naši maminku paní Anežku Trojanovou.

Dcery Jarča a Hana

Poděkování

Děkuji tímto neznámému poctivému nálezci kabelky,
která mi v prosinci v ulici Pionýrů spadla z kola
a kterou nálezce pověsil na plot,
kde jsem ji následně celá šťastná našla.
Zároveň děkuji za ujištění, že jsou mezi námi stále poctiví lidé.

Bohumila Šandová, Přelouč

KLUB AKTIVNÍ SENIOR (KLAS)

Zprávy z Klasu

Jako každý rok jsme i tento zahájili novoroční vycházkou a sice až 10. 1. 2023. Vydali jsme se vlakem do Pardubic a místní dopravou ke hřbitovům. Poté jsme pěšky podél Chrudimky míjeli Červenák a Zeleňák (mosty přes řeku) bývalým vojenským prostorem kolem tehdejší plovárny pro důstojníky až k části Pod Vinicí. Dál nás cesta dovedla k Winternitzovým mlýnům. Ty projektoval Josef Gočár. V současné době prochází tento objekt úpravami. Naše procházka končila před 11. hodinou u zámku. Jelikož zde právě probíhá rozsáhlá výstava věnovaná Pernštejnům, objednali jsme si průvodce. Exponáty, mapy, videa a další jsou umístěny v několika sálech. Byli jsme seznámeni s nejnovějšími zajímavostmi na základě vykopávek při opravách pardubického hradozámku. Překvapením byl východ na valy. Odtud jsme navštívili ještě zbrojnici. Výstava mapuje období od poloviny 15. století do 2. poloviny 16. století. Pernštejnové se zasloužili nejen o své sídlo – zá-

mek, ale i o výstavbu města. Jejich stopy lze nalézt v mnoha městech východních Čech. Doporučujeme navštívit jedno z nejznámějších míst významného rodu Českého království.

Kubátovi

ZÁKLADNÍ ŠKOLA PŘELOUČ, MASARYKOVO NÁMĚSTÍ 45

BRUSLENÍ

I letos jsme s napětím sledovali vývoj venkovních teplot a čekali na okamžik, až se v Přelouči otevře venkovní kluziště. Nachází se v blízkosti naší školy. Jakmile se objevil na ploše led, vyrazili jsme bruslit.

V rámci hodin tělesné výchovy dochází žáci 2. stupně každý týden na ledovou plochu, kde si zdokonalují své techniky bruslení. Někteří z žáků obuli brusle poprvé a mají tak ideální příležitost se vše naučit. Zimní tělocviku na ledu jsou mezi žáky velmi oblíbené a vždy se těší na další.

PROGRAM „TONDA OBAL“

Dne 13. 1. 2023 se žáci 1. stupně zúčastnili programu společnosti EKO-KOM o recyklaci odpadu „Tonda Obal“.

Tento program je určený pro žáky základní školy a je přizpůsoben věku žáků. Jedná se o interaktivní besedu, která se zabývá tříděním a re-

cyklací odpadu. Třídění odpadu by mělo patřit mezi dobré návyky, které by si měly děti osvojit již od útlého věku. Beseda byla spojená s hrou, při které se děti dozvěděly, jak správně odpad třídí, co patří do jednotlivých barevných kontejnerů, a také o dalším využití vytríděného odpadu. Děti se po celou dobu aktivně zapojovaly, celá akce se jim velice líbila.

Olympiáda z českého jazyka

V prosinci na naší škole proběhla olympiáda z českého jazyka, která je určena pro žáky 8. a 9. tříd. Jedná se o celorepublikovou soutěž s dlouholetou tradicí. V první části soutěží plnili různorodé úkoly z mluvnice, následně měli vytvořit text na téma Na listopadu se mi líbí/nelíbí... Nejlepších výsledků dosáhla Anna Kysilková z 8. B, druhá byla Barbora Zemanová z 9. C a krásné třetí místo obsadila Elena Salfická z 8. B. Jejich znalosti jistě ovlivnila láska ke knihám. Všem účastníkům děkujeme za zájem o mateřský jazyk a přejeme jim další úspěchy!

Exkurze na poštu

V posledním týdnu školního vyučování roku 2022 jsme se s třídou 8. B vydali do Pardubic za účelem návštěvy místní pobočky České pošty. Zážitek to byl opravdu nevšední už jen vzhledem k tomu, že jsme si vybrali velmi exponovanou dobu těsně před vánočními svátky.

Účelem exkurze bylo seznámit se s náplní činnosti zaměstnanců České pošty a získat představu o tom, jaké vzdělání je potřeba mít pro výkon činnosti na jednotlivých pracovních pozicích (nejen) tohoto podniku. Žáci se dozvěděli, že Česká pošta zaměstnává vskutku velké množství a široké spektrum zaměstnanců a nejedná se pouze o nám dobře známé poštovní doručovatelky a pracovníce na přepážkách. Práce zde je velmi pestrá a v některých případech také fyzicky náročná.

Zajímavá byla ukázka původního třídícího stroje na listovní zásilky, který dnes, díky stále se snižující četnosti papírové korespondence, již nenachází využití. Viděli jsme i modré vagóny poštovního vlaku, který slouží výhradně v nočních hodinách. Exkurze se vydařila, žáci si rozšířili své obzory o nabídku pracovních míst, uvědomili si důležitost získání patřičného vzdělání pro dosažení zvoleného kvalifikovaného povolání v budoucnosti.

Děkujeme České poště za pozvání, konkrétně panu Čihákovi, který nám věnoval svůj čas.

Keramika – kouzlo tvoření

Keramický kroužek na naší škole má dlouholetou tradici a je velmi oblíbený. Modelování a tvorba z keramické hlíny u dětí rozvíjí prostorové citění, jemnou motoriku prstů a manuální zručnost. Také podporuje fantazii, tvořivost a soustředění. Jsou to chvíle zaujaté práce a vnitřního zklidnění. Děti se seznamují s různými technikami zpracování keramické hlíny a zdobením keramických výrobků. Proces od prvního oházení materiálu až k hotovému výrobku je dlouhý a plný očekávání. Někdy je naše představa odlišná od výsledku, ale vždy to stojí za to. Čekání na výpal a otevření horké pece je vždy tou největší odměnou za tvořivou práci, protože každý výrobek je jedinečný a krásný. Těší nás nejenom hotový výrobek, ale zejména cesta k němu. A to, že ho potom můžeme darovat někomu, koho máme rádi, je taková třešnička na dortu. Keramická tvorba nám dává možnost relaxace a radosti z kouzelného tvoření.

ZÁKLADNÍ ŠKOLA SMETANOVA UL.

PŘEHLED LEDNOVÝCH AKCÍ

3. 1. – Městská knihovna Přelouč – 7.A
4. 1. – Burza SŠ a informační den pro oba stupně – 14:30 – 17:30
5. 1. – Městská knihovna Přelouč – 7.B
5. 1. a 6. 1. – Tříkrálová sbírka – vybraní žáci 7., 8. a 9. ročníků
6. 1. – Tříkrálový koncert – žáci 2. a 4. ročníku (kino Přelouč)
10. 1. – Trápení pana Bambuly – koncert pro žáky 1., 2. a 3. ročníku (Filharmonie Pardubice)
13. 1. – Planetárium Hradec Králové – žáci 5. ročníku
27. 1. – Městská knihovna Přelouč – 1.B, 1.C
30. 1. – Spaní ve škole – 3.B, 3.C, 4.C
31. 1. – Městská knihovna Přelouč – 4.C – Paleta – výroba papíru – 3.B, 3.C

Slabikář slušného chování

Do prvních tříd zavítal divadelní spolek HRRR z Pardubic se svým divadelním představením Slabikář slušného chování. Pštros Josef spolu s dětmi napravil nevychovanou Anču. Po představení si děti mohly vyzkoušet vodit loutku, což jim šlo opravdu bezvadně.

Zdravohrátky

V rámci projektu Zdravohrátky navštívily v prosinci dívky z osmých a devátých tříd Střední zdravotnickou školu Pardubice. Na šesti speciálních stanovištích s názvy Zdravý úsměv, Život s HIV/AIDS, První pomoc, Nástrahy stáří, Vidím, že nevidím a Human body plnily zadané úkoly. Vyzkoušely si resuscitaci či správnou ústní hygienu. Seznámily se rovněž s prevencí chorob, s pomocí handicapovaným spoluobčanům a zásadami správné životosprávy. V dovednostních soutěžích získaly naše dívky 2. místo a odvezly si kromě sladké odměny i spoustu zážitků a důležitých informací pro volbu budoucího povolání.

né soutěžní úkoly. Vyzkoušely si resuscitaci či správnou ústní hygienu. Seznámily se rovněž s prevencí chorob, s pomocí handicapovaným spoluobčanům a zásadami správné životosprávy. V dovednostních soutěžích získaly naše dívky 2. místo a odvezly si kromě sladké odměny i spoustu zážitků a důležitých informací pro volbu budoucího povolání.

Den bez batohů

A projekt Hrdá škola pokračuje i v letošním roce. Tentokrát úkolem dne bylo přinést

si učebnice a sešity v čemkoliv jiném než školním batohu, žáci se této výzvy zhostili na výbornou.

Tříkrálový koncert

Dne 6. ledna vyrazili žáci druhých a čtvrtých ročníků na Tříkrálový koncert do kina. V kině na děti čekali Tom a Eliška Nováková, dcera Pavla Nováka, kteří dětem připravili krásné představení plné zábavy a písniček. Děti s radostí zpívaly, tančily, tleskaly a celý koncert si báječně užily. Tome a Eliško, děkujeme 😊.

Burza škol

Na začátku ledna proběhla v rámci informačního dne prezentace pozvaných zástupců středních škol. Žáci a jejich rodiče se seznámili s možnostmi studia učebních a maturitních oborů v těchto školách – zemědělské Chvaletice, technické v Třemošnici, plynárenské a stavební v Pardubicích, hotelové a pedagogické v Chrudimi, technické a řemeslné v Novém Bydžově, gymnázium a grafické SOŠ v Přelouči. Z důvodu velkého zájmu a úspěšnosti této akce bychom chtěli pořádat Burzu škol i v příštím roce.

GYMNÁZIUM A STŘEDNÍ ODBORNÁ ŠKOLA PŘELOUČ

Chceme, aby naše soutěž patřila k přeloučským tradicím, říká ředitel školy

Za řečnickým pultíkem stojí slavnostně vyhlázející muž v obleku. Nacházíme se v sále přeloučského kina a oním mužem za pultíkem je ředitel zdejší střední školy Miroslav Pavlata. Krátce přivítá hosty sedící v publiku a už zve na pódium první účinkující, jimiž jsou učitelka hudební výchovy Eva Mužíková a žákyňe z kvinty místní školy Nikita Holečková, které spustí skladbu *Brazil* pro tenorsaxofon a klavír. Vyhlášení cen soutěže *Hledáme mladého grafika* právě začalo.

Tablety, notebooky, mobily, o tyto a další ceny mohli soutěžit žáci základních škol, kteří se do soutěže zapojili. „*Naštěstí o sponzory nouzi nemáme*“, pochvaluje si ředitel Pavlata a napije se ze sklenice minerálky. Sedíme v jeho pracovně těsně po vyhlášení. Ve tváři má sice patrnou únavu, ale je v ní poznat i radost a úleva, že i vyhlášení čtvrtého ročníku dopadlo dobře. Krátce po svém nástupu na ředitelský post tuto soutěž vymyslel. Vedle toho, že si soutěž už po třech ročnících našla řadu podporovatelů, našla si už podle Pavlaty taky „své“ školy, které posílají do soutěže příspěvky pravidelně. „*Soutěž Hledáme mladého grafika už pomalu překlenula své začátky a získává si jméno. Teď máme za sebou už čtvrtý ročník a o soutěži je opravdu zájem. Letos nám přišly práce od 415 žáků ze 44 škol. Téma znělo: Země, mocná nebo nemocná a podle zaslaných obrázků je to téma, které mezi mladými skutečně rezonuje. Soutěž navíc podporuje i náš zřizovatel, Pardubický kraj. Radní Pardubického kraje zodpovědný za školství, pan Josef Kozel, nám přislíbil záštitu i pro příští rok*“, říká Pavlata a zálibně hledí na nové lo-

go školy, která se v letošním školním roce přejmenovala na Gymnázium a grafickou střední odbornou školu.

Některé školy posílají práci jen několik, ale některé patří doslova k přeborníkům. „*Nejvíce nám letos přišlo prací z pardubické Základní školy Staňkova, a to 250*“, zmiňuje úctyhodné číslo Pavlata.

Staří známí i nové tváře

Během předávání vládne v sále přeloučského kina příjemná nálada. Na svědomí ji mají i žáci

není získávají dvě žákyňe ze Základní školy Svítkov v Pardubicích – Tereza Šternberská a Mia Štěpánková – a jedna je žákyně rovněž pardubické školy ZŠ Staňkova.

Mezi mladými je šikovných grafiků spousta

Druhou „známou tvář“ je pak žákyňe 9. ročníku Eliška Brabcová z Hlinska, jejíž práce vyhrála jak v minulém, tak i v letošním roce. „*Prostě mě to strašně baví*“, odpovídá lakonicky řediteli Pavlatovi na jeho otázku, co ji přivedlo ke grafice.

místní střední školy, kteří si pod vedením Evy Mužíkové nacvičili různé písně. Sbor převážně dívek si říká vtipně Gygráči. A pohodovou atmosféru dokresluje i setkávání „starých známých“ – účastníků, kteří se zapojili už do předchozích ročníků soutěže. A hned dva účastníci na sebe strhli velkou pozornost. Prvním byl Ladislav Horák ze Základní školy v Býšti, který dostal ocenění hned ve dvou kategoriích – počítačová grafika a cena diváků. „*Vloni jsem vyhrál grafický tablet a letos notebook*“, odpovídá během předávání mladík řediteli a zároveň moderátorovi akce Miroslavu Pavlatovi, který se strachuje, zda letos nepředali žákovi podobnou cenu jako v roce minulém.

Ladislav je žákem 9. třídy a také jedním z oceněných Talentů Pardubického kraje. Grafické tvorbě se věnuje na takřka profesionální úrovni. „*V Býšti jsem udělal malbu v podchodu, která vychází ze slavného obrazu Vincenta van Gogha Hvězdná noc*“, přibližuje detaily své poslední práce.

Nejsou to ale jen žáci druhého stupně. Do soutěže mohou zasílat své práce i žáci z 1. stupně, kteří spolu zápolí ve vlastní kategorii. Tři oce-

nitelství v loňském roce ji skutečně motivovalo a – jak sama říká – práci na příspěvku do 4. ročníku započala hned, jak loni přijela domů z vyhlášení. Autorka letošního vítězného díla, která prý maluje intuitivně, letos do soutěže zaslala obraz elfky, která je zpola krásná a zpola zničená.

A plánuje mladá dívka studium grafiky na škole v Přelouči? „*Bohužel, přihlášku jsem nestihla poslat*“, odpovídá během předávání cen řediteli školy. Ten ji ovšem vyvádí z omylu. „*Naše škola nemá talentové zkoušky, ještě je čas, Eliško*“, láká mladou talentovanou žákyni ke studiu na své škole. Přilákání mladých talentů ke studiu na škole je podle něj jedním z hlavních cílů soutěže. „*Ale také chceme, aby se o grafiku mladí lidé zajímali a věnovali se jí. A podle toho, jak krásná díla nám do soutěže každoročně posílají, je mezi mladými šikovných lidí pořád spousta. My díky tomu rozhodně plánujeme v soutěži pokračovat a rovnou jsme na vyhlášení 4. ročníku oznámili téma ročníku dalšího. To zní: Kdybych měl jedno přání...*“ uzavírá Pavlata.

Ondřej Vojtěch

Přehled oceněných v soutěži Hledáme mladého grafika (Téma: Země, mocná nebo nemocná)

Cena diváků

Ladislav Horák (ZŠ Býšť)

Kategorie 1. stupeň ZŠ

1. Mia Štěpánková (3. tř.) (ZŠ Pardubice-Svítkov)
2. Kateřina Strnadová (4. tř.) (ZŠ Staňkova Pardubice)
3. Tereza Šternberská (3. tř.) (ZŠ Pardubice-Svítkov)

Škola, ze které přišlo nejvíce soutěžních příspěvků

1. ZŠ Staňkova Pardubice – (250 prací)
2. ZŠ Pardubice-Svítkov – (37 prací)
3. ZŠ Ždírec nad Doubravou – (17 prací)

Kategorie PC zpracování

- Adriana Brandýsová (ZUŠ Němčice nad Hanou)
Jaroslav Škrkánek (ZUŠ Němčice nad Hanou)
Šimon Škrkánek (ZUŠ Němčice nad Hanou)
Ladislav Horák (ZŠ Býšť)

Zvláštní cena

Dalibor Chlád (ZŠ Smetanova Přelouč)

Kategorie 2. stupeň ZŠ

1. Eliška Brabcová (ZŠ Hlinsko v Čechách)
2. Nguyen Tran Nhat Mint (ZŠ Lázně Bělohrad)
3. Kryštof Hebelka (ZŠ Žďárná)
4. Kristýna Beránková (ZŠ Lázně Bělohrad)
5. Nela Masaříková (ZŠ Němčice nad Hanou)

ZÁKLADNÍ UMĚLECKÁ ŠKOLA PŘELOUČ

Tříkrálový koncert

Jako poděkování všem, kteří se zúčastnili Tříkrálové sbírky, ať už jako koledníci, nebo jako dárci, uspořádala opět naše škola ve spolupráci s Charitou Přelouč tradiční Tříkrálový koncert. V hodinovém programu se představili žáci hudebního oddělení a s trémou i zimou se poprali velmi statečně, diváci, kteří zaplnili kostel do posledního místa, jejich výkony podpořili skvělou atmosférou. Ozdobou koncertu bylo společné vystoupení žáků a pedagogů pěveckého a smyčcového oddělení, kteří předvedli pět koled v krásné úpravě Jaroslava Krčka. Jsme velmi rádi, že se na tradici, která byla pandemickou situací na dva roky přerušena, podařilo úspěšně navázat.

Koncert sborů

Když už se zdálo, že po odlmce způsobené pandemií může zase proběhnout tradiční maratón vánočních koncertů sborů, zařadila tentokrát jiná onemocnění. V prosinci se sice nějaké koncerty stihly, ale na ten hlavní v Záložně si museli diváci počkat až na polovinu ledna. V hodinovém programu se představil nejprve Ohniváček, neboli nejmladší zpěváci, vedený Veronikou Pokornou, po něm Rošťák a na závěr Plamen, které diriguje Anna Grecmanová. Pěvecké výkony doprovodili kromě pedagogů v několika skladbách i instrumentalisté Vojtěch

Král na bicí, Anna Kysilková na klarinet a Eliška Zmítková na příčnou flétnu. Sbory nyní čeká náročná příprava na soutěže, ve kterých budou obhajovat skvělá umístění z předešlých let.

Spolupráce s Radkem Baborákem

Dechový orchestr ZUŠ Přelouč byl vybrán jako jeden ze tří souborů z celé republiky do stipendijního programu akademie MenArt. 8. a 9. ledna proto navštívili naši školu světově uznávaný hornista a dirigent Radek Baborák, který v rámci programu působí jako lektor kolektivního vzdělávání. Celé dva dny se věnoval našim žákům. Kromě práce s orchestrem na jednotlivých skladbách vyšel čas také na téměř dvouhodinovou společnou diskuzi. Radek Baborák byl řadu let prvním sólohornistou Berlínské filharmonie, spolupracoval s nejlepšími dirigenty a sólisty světa a koncertoval na nejprestižnějších pódii. Diskuze s ním byla velmi zajímavá a inspirativní. Radek Baborák pochází z Pardubicka, jeho strýc byl Stanislav Polanský, bývalý ředitel naší ZUŠ. Pan Baborák byl proto rád, že tradice dechové hudby v Přelouči má své pokračovatele.

Spolupráce s Radkem Baborákem v programu MenArt tímto neskončila. V dubnu bude následovat další soustředění a 30. června náš dechový orchestr vystoupí pod jeho taktovkou na mezinárodním hudebním festivalu Smetanova Litomyšl.

Petra Lojínová

Dům dětí a mládeže v Přelouči nabízí

Letní sportovní soustředění

Termín: 1.–8. 7. 2023 Místo: Chata Družba Rokytnice nad Jizerou Cena: 5 800 Kč

Ubytování ve dvou až čtyřlůžkových pokojích, na každém pokoji je sociální zařízení. V chatě je jídelna, společenská místnost, venkovní sportovní plocha a venkovní bazén. Zajištěna je strava 5x denně a pitný režim. Náplň tábora: turistika, sportovní aktivity, hry, tvoření.

Bližší informace: DDM Přelouč – 466 672 003 / 739 633 508 / 605 111 110, Lucie Dvořáková: e-mail: dvorakova.luci@seznam.cz.

Dům dětí a mládeže v Přelouči, Veverkova 752 pořádá letní tábor

KRKONOŠE

Termín: 8. 7. – 17. 7. 2023 Cena: 6 700 Kč

Pojedeme do penzionu Družba v Krkonoších. Ubytování ve dvou až čtyřlůžkových pokojích, na každém pokoji je sociální zařízení. V chatě je prostorná jídelna, společenská místnost, možnost využití trampolíny a dalších sportovních aktivit v okolí chaty. Strava je zajištěna 5x denně včetně pitného režimu. Informace o ubytování na www.druzba-rokynice.cz/. Náplň programu tábora bude poznávání Krkonoš, hry, soutěže, sportovní vyžití a to vše ve volné přírodě. Děti se mohou naučit základy hry na kytaru.

Hlavní vedoucí tábora: Pavel Hrdý, telefon 466 672 003, 739 246 119.

Dům dětí a mládeže v Přelouči, Veverkova 752 pořádá letní tábor

SKŘÍTKOVÉ

Termín: 15. 7. – 22. 7. 2023 Cena tábora: 5 500 Kč

Pobyťový tábor plný her, tvoření, výletů a zábavy v penzionu KONIKLEC, který se nachází v malebné vesničce Jestřabí v Krkonoších. V penzionu jsou 2–4lůžkové pokoje, velká jídelna, herna. Ve venkovním prostranství lze využít bazén, venkovní terasu, hřiště, travnatou plochu, ohniště, zastřešenou pergolu. Strava bude zajištěna 5x denně.

Hlavní vedoucí tábora: Blanka Leksová, telefon 466 672 003, 777 267 671, blanka.ble@post.cz.

Dům dětí a mládeže v Přelouči, Veverkova 752

Příměstský tábor I. „POHÁDKOVÝ“ 3. 7. – 7. 7. 2023

Cena tábora: 1 200 Kč. Cena tábora zahrnuje jízdné, vstupy, materiál na činnost, obědy (je pevně stanovena za celý týden a zaplacená částka je nevratná).

Činnost bude probíhat každý den od 8.00 do 16.00 hodin. **Přihlášení** je možné pouze on-line pomocí registračních formulářů na stránkách DDM (ddmprelouc.cz) od 1. 2. 2023.

Hlavní vedoucí tábora: Blanka Leksová, telefon 466 672 003, 777 267 671, blanka.ble@post.cz.

Dům dětí a mládeže v Přelouči nabízí

Příměstský tábor II. „Máme rádi zvířata“

Termín: 7. – 11. 8. 2023 Cena: 1200 Kč

Cena tábora zahrnuje: 2x oběd, jízdné a vstupné. Cena je pevně stanovena za celý týden a je nevratná.

Náplň tábora: Činnost bude probíhat každý den od 8:00 do cca 16:00 hodin.

Přihlášení je možné pouze on-line pomocí registračních formulářů na stránkách DDM (ddmprelouc.cz) od 1. 2. 2023.

Registrace bude možná pouze do naplnění kapacity tábora.

Bližší informace: DDM Přelouč – 466 672 003 / 605 111 110, Lucie Dvořáková: e-mail: dvorakova.luci@seznam.cz.

Dům dětí a mládeže Přelouč, Veverkova 752 pořádá

Příměstský tábor III. „Poznávací“ 21. 8. – 25. 8. 2023

Cena tábora: 700 Kč. V ceně tábora je: jízdné, vstupy, materiál na činnost.

Činnost bude probíhat každý den od 8.00 do cca 16.00 hodin. **Náplň** tábora budou poznávací výlety do okolí Přelouče spojené s hrami a aktivitami v přírodě. **Přihlášky** on-line pomocí registračních formulářů na stránkách DDM od 1. 2. 2023.

Registrace bude možná pouze do naplnění kapacity tábora.

Vedoucí tábora: Pavel Hrdý **Bližší informace:** 466 672 003, 739 246 119, e-mail: ddm@ddmprelouc.cz

Dvojkařské Casino

Z pátku 13. 1. na sobotu proběhla akce Casino. Dvojkaři dostali možnost okusit hazard na vlastní kůži. Všichni se snažili získat co nejvíce prostředků do finální dražby. Avšak pravidla na-

šeho Casina byla nastavena ve svůj vlastní zisk, tudíž většina skautů nakonec skončila na nule. To je cílem této akce, poukázat na zábavné, ale hlavně stinné, stránky hazardních her.

Jonáš Novotný

Zvonek zelený

Ačkoliv je ještě alespoň podle kalendáře zima, příroda se pomalu připravuje na jarní období. Připravili jsme proto několik málo informací o zvonku zeleném.

V přírodě je snadno rozpoznatelný – samec svrchu zelený, hrud' žlutozelená, strana a část křídel sedé. Ohbí křídel a jeho spodní okraj jsou světlivě žluté a to platí i u ocasních per. Samička je spíše šedozeleň, na hřbetu nevýrazně pruhovaná.

Sameček

Samička

Skautky na Laser game

V sobotu 14. 1. jely skautky do Pardubic. Zprvu jsme netušily, co nás tam čeká. Pomocí hádanky a rébusů jsme si musely zjistit, kam vlastně míříme. Cílem byla laser game. Jako první jsme

se rozvčily na dětském hřišti a poté jsme v týmech svedly bitvy v aréně, kde jsme si nic nedaly zadarmo a staly se z nás profíci. Odpoledne jsme strávily poznáváním křesťanství, Masaryka a hraním našich oblíbených her.

Eliška Stárková

Vánoce u přeloučských skautů

Všechny naše oddíly již tradičně oslavily Vánoce. Vlčata a plamínici si uspořádali vánoční

schůzky. Skautky a světlušky přespávaly v klubovně, kde si rozdávaly dárky, vařily, vyráběly nebo zkoušely vánoční tradice. Naopak skauti vyrazili na víkend na chatu v Broumovských skal. V mrazivém počasí podnikli výlet, zpívali vánoční koledy nebo třeba hráli Bang.

Eliška Stárková, Jonáš Novotný a Simona Pavlíková

Její žlutá pole na křídlech a ocasy jsou méně rozšířené než u samečka. Mladí ptáci mohou připomínat malého vrabce – zbarvením i velikostí. Samotní dospělí zvonci nejsou o moc větší než zmíněný vrabec. Na jaře sameček dává vědět jasně zvoničným hlasem (odtud jeho jméno) doprovázeným charakteristickým svatebním letem (též netopýří let) s nepravidelným pozvolným máváním křídel. Přilétají často v březnu a odlétají koncem září a během října. V brzkou zjara staví hnízda a snůška čítá

4 až 6 vajec. Samička sedí na vajíčkách sama a samec jí pravidelně krmí. O výchovu se pečlivě starají oba. Mláďata vylétají z velkého hnízda složeného z mechu, větviček a stébel trávy po cca 14 dnech. Pohybují se v parcích, zahradách a lesních pasekách. Nevýbají se i větším městům. Často se shlukují s jinými hejny ptáků a část populace v ČR přezimuje a neodlétá. Jejich potrava se skládá ze semen plevelů, stromů a keřů. Může se dokrmovat hmyzem a pavouky.

Tomáš Dostál, DiS.

GERALD CLARK (JAR) & his champions

bicí - Antonín Jína
kytara - Jakub Hlobil

Kotýnek PŘELOUČ 18.2. 20.00 hod / 300,- Kč

thegeraldclark.com booking: sevenstrings.eu

INFORMACE CHARITY PŘELOUČ

Masarykovo nám. 48, Přelouč, tel. 731 402 371, www.prelouc.charita.cz, charita.prelouc@gmail.com

PODPORA PRO PĚSTOUNY

V březnu oslaví služba PODPORA PRO PĚSTOUNY 10 let od svého založení. Za ty roky prošla vývojem, tak jsme se rozhodli, že v následujících číslech postupně zavzpomínáme na naše začátky a následující léta. Budeme rádi, když jejich přečtením zavzpomínáte s námi. K oslavě výročí připravujeme vydání malé brožury o pěstounské péči a zároveň posezení s našimi nejbližšími spolupracujícími institucemi.

Mgr. Pavlína Křepská, vedoucí služby

Aktuálně v Jakub klubu

Začátek roku máme vždy spojený s Tříkrálovou sbírkou a hodnocením uplynulého roku. Činnost v loňském roce ovlivnila válka na Ukrajině. Mnoho lidí utíkalo do naší země před ne-

bezpečím a strachem o svůj život. Do Přelouče tak přišlo mnoho ukrajinských dětí se svými maminkami nebo i oběma rodiči. A nastoupili u nás do škol. Klub v loňském roce navštívil celkem **46 ukrajinských dětí**.

Bylo nutné na tuto situaci reagovat a zajistit těmto dětem adekvátní podporu, protože se nacházeli v nepříznivé životní situaci. Děti si přinesly různá traumata způsobená válkou, přišly do neznámého prostředí, neznají jazyk a zvládnout školní docházku je tak pro ně problematické. Cílem bylo pomoci jim začlenit se do kolektivu, pomoci se školní docházkou, jazykem, zpříjemnit jim pobyt u nás a zažít alespoň něco pěkného. Během celého roku probíhala intenzivní spolupráce se ZŠ Masarykovo náměstí Přelouč a ZŠ Smetanova Přelouč. Naše aktivity pro děti z Ukrajiny podpořili i studenti Gymnázia a grafické SOŠ Přelouč, z jejich darů jsme nakoupili vybavení pro práci a hry s dětmi. Přes letní prázdniny se studenti do těchto aktivit taky zapojili. Moc děkujeme!

Jakub klub navštívilo v roce 2022 celkem **160 dětí**, z toho **114 bylo prvkontaktní** (děti, které přišly poprvé). Celkem evidujeme **55 uživatelů**, kteří měli v tomto roce individuální plán. Nově uzavřených smluv o poskytování sociálních služeb bylo **26**.

Od 1. 5. 2022 došlo ke sloučení našich dvou služeb – Jakub klubu a Jakub klubu 18. Do konce dubna Jakub klubu 18 přišlo **14 mladých**, se kterými jsme spolupracovali podle jejich aktuální situace.

Po pozvolném rozjezdu připravujeme pro děti nové téma měsíce – **Moje pocity**. Zaměříme se na pocity dětí, na potřeby přijetí, na to, z čeho mají obavy a co jim přináší radost. Cílem je získat jejich důvěru, aby zažily pocity jistoty, že se i v novém prostředí mohou na někoho obrátit. K tomu budeme využívat také volnočasové aktivity, tvořivou činnost. Pomáhat nám budou i naši dobrovolníci.

Mgr. Mirka Škávová, vedoucí

Tříkrálová sbírka 2023

Letošní Tříkrálová sbírka je za námi a musíme ji hodnotit velmi pozitivně. Koledovalo se **po celé Přelouči a v 52 dalších obcích**. Zapojilo se do ní **150 žáků základních škol z Přelouče, 20 doprovodů z řad gymnazistů, mnoho dalších dobrovolníků a koordinátorů na obcích a nespočet dětí**. Pro představu, během čtyř dní vyšlo do ulic celkem **50 skupinek** jen v Přelouči a o víkendu pak na obcích **70 skupinek**, které zavítaly do vašich domovů a přinesly Vám požehnání a věříme, že vám udělaly radost.

Díky všem těmto lidem, kterých si nesmírně vážíme za jejich nepostradatelnou pomoc a obě-

tavost, byl letošní výtěžek opět rekordní. **Průběžný výtěžek Tříkrálové sbírky v našem regionu (zbyvá rozpečetit posledních pár pokladniček) je 498 785,- Kč (loni 411 769,- Kč)**. Letošní výtěžek z větší části využijeme na spolufinancování rekonstrukce Jakub klubu a na přípravu projektu pro zázemí pro naše služby. Dále pak dokoupíme další kompenzační pomůcky do naší půjčovny, uhradíme z něj pronájem prostor pro šatník a sklad potravin, část nákladů na výlety s dětmi a na přímou pomoc v krizové situaci rodin.

Tříkrálovou sbírku zakončil **15. 1. 2023 Tříkrálový koncert ZUŠ Přelouč v kostele sv. Jaku-**

ba, který byl opět velmi krásný, a moc za něj děkujeme žákům a pedagogům ZUŠ.

Nesmírně si vážíme každého, kdo do pokladničky přispěl. Velké díky patří všem dobrovolníkům a starostům s pomocí na sbírce, jsou pro nás obrovskou podporou a výše výtěžku je též jejich zásluhou. Jako poděkování dětem, které koledovaly o víkendu, bylo odměnou kluziště pod parkem. Bruslařů koledníků se sešlo více než 100. Máme z toho velkou radost! Podrobná čísla výtěžků jednotlivých obcí najdete na našich webových stránkách a na plakátech.

Příští rok na viděnou...

Mgr. Mirka Škávová, koordinátorka

DĚKUJEME! +K+M+B+2023

Městská policie Přelouč

Senioři v dopravě

Nedávno jsem se bavil s jedním seniorem, který vyprávěl o svém kamarádovi. Ten byl na pravidelné lékařské prohlídce u doktora, jenž stanovuje zákon 361/2000 Sb. o provozu na pozemních komunikacích. Lékař konstatoval, že je zdravotně nezpůsobilý k řízení motorových vozidel. Muž se snažil lékaře přesvědčit, aby změnil své rozhodnutí, že žije sám, potřebuje jezdit na nákupy a za synem do nedaleké vesnice a slibuje, že bude jezdit „zadem“.

Chápu, pokud jste sami a jste závislí na svém vozidle, je pro vás těžké přijmout takovou změnu. Ale v tomto případě nejde přeci jen o vás.

A jak je to s těmi prohlídkami?

Naše předpisy stanovují, že pravidelným lékařským prohlídkám se musí podrobit řidiči nejpozději šest měsíců před dovršením 65 a 68 let věku a nejpozději v den dovršení tohoto věku. Po dovršení 68 let pak už musí řidiči chodit na pravidelnou lékařskou prohlídku každé dva roky. Lékař vám může na základě vašeho aktuálního zdravotního stavu určit termín další lékařské prohlídky, který může být i kratší než předepsaný. Po lékař-

ské prohlídce obdržíte od lékaře doklad o své zdravotní způsobilosti, který musíte vozit s sebou. Policisté ho po vás při silniční kontrole budou požadovat. *

Přeji všem, nejen seniorům, hodně zdraví, plno síly a hodně bezpečných kilometrů.

* <https://besip.cz/Ucastnici-silnicniho-provozu/Seniori/Senior-ridic-a-spolujezdec>

A na závěr dvě perličky z výkonu služby Starost o přítelkyni

V nočních hodinách přijal službu konající dozorcí MP Přelouč telefonát na tísňovou linku 156. Volající žádal hlídku MP, aby prověřila, zda je jeho přítelkyně v pořádku. On sám je v zahraničí a nemůže se jí dovolat. Strážníci vyjeli do místa bydliště ženy, kde ověřili, že je vše v pořádku. Informaci předali oznamovateli. Ten se ještě vy-

ptával, jestli byla sama doma apod. Na to mu už strážníci zákona nedokázali odpovědět.

Jak je to s možností dovolání se na tísňovou linku ze zahraničí? Raději jsem si to ověřil u operátora, ale potvrdilo se to, co jsem si myslel. Ze zahraničí se dovoláte na pevnou linku, ale na linku 156 ne.

Proč a odkud oznamovatel volal? Nevím. To už si zkuste každý domyslet sám. ☺

Pozor na editor zpráv ☺

Strážníci společně s kolegy z místního oddělení PČR pátrali po muži. Podle oznámení jeho příbuzné, měl do SMS zprávy napsat, že skočí pod vlak. Muže se podařilo dohledat. Byl překvapen, proč ho hledáme. Vysvětlení bylo zajímavé. Do zprávy chtěl napsat, že jde na vlak a editor mu to přepsal na „Jdu pod vlak“. Dejte si pozor na automatickou korekci, vidíte, co to může způsobit. ☺

Za Městskou policií Přelouč

Leoš Slavík, DiS., velitel

Pravidla silničního provozu 54

Železniční přejezd je z hlediska bezpečnosti dopravy jedno z nejkritičtějších míst. Tím, že umožňují úrovně křížení dvou zcela odlišných způsobů dopravy, se zcela odlišným způsobem řízení a zabezpečení dopravních prostředků, narůstá pravděpodobnost kolize těchto dopravních módů a bohužel i následků těmito kolizemi způsobených. Zabezpečení železničního provozu se sice stále zdokonaluje, ale bohužel ve velké míře spoléhá na dodržování pravidel lidským činitelem, a to zejména řidičem silničního vozidla. To proto, že řidiči drážního vozidla s ohledem na rychlost, a především hmotnost kolejového vozidla a soupravy (vlaku) má jen velmi omezené možnosti zabránit kolizi těsně před jejím vznikem, neboť na rozdíl od řidiče silničního vozidla nejezdí tzv. na dohled. Jedním z nejnebezpečnějších porušení pravidel bezpečnosti provozu řidičů silničních vozidel, je předjíždění na železničním přejezdu a v těsné blízkosti před ním. V okamžiku, kdy řidič předjížděného vozidla vyhodnocuje situaci, zda je bezpečné na železniční přejezd vjet a potřebuje k tomuto rozhodnutí mimo jiné i výborný rozhled na železniční trať, je nepřijatelné, aby mu jej zakrylo či omezilo jiné, předjíždějící vozidlo. Další nebezpečnou okolností je střet předjíždějícího vozidla s vozidlem protijedoucím na přejezdu či v jeho těsné blízkosti. Omezená šířka železničních přejezdů zpravidla nedovoluje vyhnout tří zúčastněných vozidel a hrozí nejen samotné zablokování přejezdu havarovanými vozidly, ale i poškození zabezpečovacího zařízení.

Ing. Martin Moravec, Ph.D., dopravní specialista

TECHNOLOGY THAT LEADS

Právě hledáme

ÚDRŽBÁŘ/KA VÝROBNÍCH LINEK – ELEKTRO

do třísměnného provozu

Kiekert Přelouč, světová jednička v automobilových zamykacích systémech

468 888 888

pondělí–pátek 7:00–16:00 h.

prace@kiekert.com

kiekert.jobs.cz

Jaselská 593, 535 01 Přelouč

OKÉNKO Z DOMOVA U FONTÁNY

Firemní dobrovolnictví má v Domově u fontány ZELENOU

V posledních letech vidíme, že jeden z nových benefitů, které společensky odpovědné firmy svým zaměstnancům nabízejí, je možnost věnovat několik dní v roce dobrovolnické činnosti. Nejčastěji to bývají 1–2 dny v roce, kdy firma své pracovníky uvolní z práce a ti mohou díky tomu pomoci tam, kde je jich zapotřebí.

Také v Domově u fontány již řadu let podporujeme firemní dobrovolnictví. Během jednoho dne totiž mohou zaměstnanci z jiných firem zpestřit volné chvíle mnoha našim klientům.

Firemní dobrovolnický den má mnoho podob

Jak takový firemní „dobroden“ probíhá? Nejprve se zájemcem o dobrovolnictví domluvíme termín, počet účastníků (od 1–5 osob) a čas, který nám mohou věnovat (2–6 hodin). Aktivita, kterým se v průběhu dne s klienty věnují jsou velmi různorodé – od hraní her, přes povídání, předčítání a v pří-

padě přívetivého počasí mohou s klienty zajít na procházku do naší krásné zahrady nebo i do města. Oblíbeným cílem bývá nejčastěji cukrárna.

V loňském roce do Domova zavítali dobrovolníci ze dvou velkých firem

A jaký byl zájem o firemní dobrovolnictví v loňském roce? Zeptali jsme se koordinátorky dobrovolníků v Domově u fontány Daniely Stránkové: „V minulém roce k nám zavítali dobrovolníci ze společnosti ČEZ a Česká spořitelna. Vždy jsou to velmi milí a vřelí lidé. Za jejich návštěvu jsme vděční a já věřím, že i je samotné naplňuje, když vidí, jak svou přítomností dělají radost nejednomu klientovi. Pokud by se v letošním roce zájem o dobrovolnictví v našem Domově ještě zvýšil, bylo by to skvělé.“

Chcete se dozvědět víc o firemním dobrovolnictví v Domově u fontány nebo si chcete rovnou domluvit termín návštěvy? Ráda Vám se vším pomůže Daniela Stránková, kterou můžete kontaktovat na emailu daniela.strankova@domovufontany.cz nebo na telefonu 607 018 456.

Domov u fontány

Výzkum PIAAC:

příklad zprávy pro lokální tisk, web / vyvěšení na nástěnce

Přelouč se zapojí do prestižního Mezinárodního výzkumu dospělých PIAAC

Během ledna až července 2023 bude v Přelouči probíhat prestižní Mezinárodní výzkum dospělých PIAAC, který pořádá Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (OECD). Česká republika se výzkumu účastní společně

s více než 30 zeměmi z celého světa. Výzkum realizuje Národní pedagogický institut ČR z pověření Ministerstva školství.

Na vybrané domácnosti se v této době obrátí tazatelé výzkumných společností STEM/MARK a MEDIAN. Rozhovor s tazatelem bude trvat přibližně dvě hodiny. Každý respondent obdrží za účast ve výzkumu finanční odměnu 800 Kč. Pro úspěch výzkumu je zásadní, aby se co nejvíce oslovených domácností do výzkumu zapojilo, neboť jsou vybrané právě ony a podle mezinárodní metodiky nemohou být nahrazeny. Data budou uchována jako přísně důvěrná, budou zpracována hromadně a použita výhradně pro účely výzkumu.

Cílem výzkumu je zjistit, jak jsou občané v jednotlivých zemích připraveni na výzvy současné doby, jako jsou změny na trhu práce či rostoucí využívání digitálních technologií v práci i mimo ni. Výzkum se proto zajímá o pracovní zkušenosti a vzdělávání, ale i o uplatňování různých dovedností v každodenním životě. Výsledky výzkumu dají zpětnou vazbu českému vzdělávacímu systému, ukáží, kde jsou naše sil-

né a slabé stránky a kde je vhodné upravit vzdělávání tak, aby lépe odpovídalo našim současným potřebám.

Podrobnosti o výzkumu a kontaktní údaje jsou uvedeny na stránkách www.piaac.cz.

npi Národní pedagogický institut České republiky

Úřad práce ČR

Trh práce na Přeloučsku

Krajská pobočka v Pardubicích, kontaktní pracoviště Přelouč

Úřad práce ČR evidoval k 31. 12. 2022 celkem 271 803 uchazečů o zaměstnání (UoZ). Podíl nezaměstnaných osob vzrostl na 3,7 %. Míra nezaměstnanosti byla podle posledních dostupných dat EUROSTATU (za říjen) nejvyšší v celé EU a to 2,1 % (průměr EU 6 %).

Informace o nezaměstnanosti – Pardubický kraj – prosinec 2022

K 31. 12. 2022 evidoval Úřad práce ČR (ÚP ČR), Krajská pobočka v Pardubicích celkem 10 005 UoZ. Podíl nezaměstnaných vzrostl na 2,9 %. Během prosince podalo žádost o zprostředkování zaměstnání a zavedení do evidence ÚP ČR v rámci Pardubického kraje 2 029 osob. Z evidence během měsíce odešlo celkem 1 043 uchazečů (ukončená evidence, vyřazení uchazeči). Podíl nezaměstnaných stejný nebo vyšší než republikový průměr nevykázal žádný okres, nejvyšší byl v okresech Svitavy (3,3 %) a Chrudim (3,1 %). Nejnižší podíl nezaměstnaných byl zaznamenán v okresech Ústí nad Orlicí (2,4 %) a Pardubice (2,8 %). Podíl nezaměstnaných žen vzrostl na 3,1 %, podíl nezaměstnaných mužů vzrostl na 2,6 %. Kraj evidoval k 31. 12. 2022 celkem 15 695 volných pracovních míst.

Informace o nezaměstnanosti – okres Pardubice – prosinec 2022

K 31. 12. 2022 bylo evidováno 3 318 osob. Podíl nezaměstnaných osob na obyvatelstvu se zvýšil na hodnotu 2,8 %. Na poptávkové straně trhu práce bylo k 31. 12. 2022 evidováno celkem 6 760 volných pracovních míst. Z celkového počtu volných pracovních míst bylo pouze 488, tj. 7,2 % míst, bez příznaku „pro cizince“. Na dalších 6 272 pozic pak mohli zaměstnavatelé přijímat také pracovníky ze zahraničí. Na jedno volné místo připadalo v průměru 0,5 uchazeče.

Vybrané obce region Přeloučsko – Údaj o počtu nezaměstnaných v obcích je získán ze statistiky obcí (GIS0) z IS Okpráce

název	Uchazeči o zaměstnání (UoZ) celkem	Podíl nezam. na obyvatelstvu v %
Přelouč	271	4,3
Chvaletice	89	4,2
Břehy	33	4,7
Choltice	16	2,0

Nejvyšší nezaměstnanost za měsíc prosinec 2022 byla v obcích regionu Přeloučsko: Jeníkovičky 7,5 % (11), Újezd u Přelouče 6,7 % (9), Žáravice 5,9 % (4), Sopčec 5,8 % (11), Litošice 5,6 % (7), Strašov 5,4 % (14), Zdechovice 5,3 % (24).

Sledujte průběžně informace na: www.uradprace.cz. Zde najdete informace ohledně aktuálních úředních hodin, formuláře, kontakty na pracovníky a další informace.

Úřední hodiny:

Pondělí	8:00–12:00	13:00–17:00
Úterý	8:00–11:00	
Středa	8:00–12:00	13:00–17:00
Čtvrtek	8:00–11:00	(pouze zaměstnanost a podání žádosti o mimořádnou okamžitou pomoc)
Pátek	8:00–11:00	(pouze zaměstnanost a podání žádosti o mimořádnou okamžitou pomoc)

Kontakty na pracovníky Přelouče:

https://www.uradprace.cz/web/cz/prelouc	vedoucí	950 144 407
	martina.malinska@uradprace.cz	
zprostředkování zaměstnání		950 144 401–406
NSD – hmotná nouze		950 144 520/503
SSP		950 144 501/502/504
příspěvek na péči		950 144 521/505/723
dávky OZP (průkazky)		950 144 506

Zpráva z podkladů ÚP

HLEDÁME NOVÝ TVÁŘE

+420 605 248 049

TECHNOLOGIE POD KONTROLOU. SPOLEČNĚ!

**Projektant el. a MaR
Šéfmontér
Montážní technik
Technik údržby
Projektový manažer
Obchodní manažer
a další**

SUMO

Odrazy politických zvrátů v Československu v životním příběhu (ve své době přeloučského občana) Františka Krejsla (1911–1975)

V září 2022 jsme obdrželi do sbírek přeloučského muzea zajímavý soubor dokumentů, vlastně téměř kompletní pozůstalost, někdejšího přeloučského občana pana Františka Krejsla (1911–1975). Nalezl jej pan Jiří Strnad z Volče v pardubických sběrných surovinách. Shodou náhod máme ale k osobě pana Krejsla v muzeu menší obálku s dokumenty již od roku 1976. Na základě těchto zdrojů můžeme snadno sestavit životní příběh Františka Krejsla. Je to příběh pozoruhodný a odráží se v něm komplikované československé 20. století.

František Krejzl se narodil 6. května 1911 ve Vídni (v rodném listu má jméno Franz Krejzl). Byl pokřtěn katolickým kaplanem Antonínem Scheidlem hned druhý den. Jeho rodiči byl Augustin Krejzl (1884), pekařský pomocník, který se narodil v Přelouči a Marie Anna Krejslová (1887), za svobodna Jakoubková, původně z Berouna. Kmotrem se stal František Krejzl, sklenářský tovaryš z Vídně. Další stopu nacházíme v dokumentech až v roce 1926, kdy vstoupil 1. září do učení k přeloučskému klempíři Augustinu Cržkovi (měl dílnu v dnes již neexistujícím domě nedaleko evangelického kostela). Na přelomu srpna a září 1928 toto vzdělání dokončil. Zřejmě se tedy nejpozději v roce 1926 jeho rodina přestěhovala zpět do Přelouče (popřípadě on sám za prarodičů). V letech 1928–1932 pak pracoval jako klempíř (např. na přelomu let 1930/1931 krátce v továrně Aero v Praze-Vysočanech). Tehdy byl stále příslušný do Přelouče. V lednu 1932 si Krejzl v Přelouči ještě doplnil vzdělání v kurzu „odborného kreslení spojeného s odb. naukou o strojích“.

V dubnu roku 1934 ale zcela změnil obor a začal pracovat jako člen finanční stráže. Nejprve byl dozorcem finanční stráže na tehdejších československo-německých hranicích. Koncem roku 1934 působil v Bernarticích (dnes okr. Trutnov), na jaře 1937 je uváděno jeho působení v Jizerce (dnes okr. Jablonec nad Jizerou). (Roku 1935 sloužil ještě v Žofíně v Novohradských horách.) Dne 31. července 1937 se oženil s Růžnou Novákovou, která se narodila 13. srpna 1914 v Přelouči (její otec Jindřich Novák byl zdejší rolník).

Z Jizerky byl přeložen do Bílého Potoka (dnes okr. Liberec), kde se stal členem oddílu Stráže obrany státu. Ten byl aktivován 21. května 1938 a Krejzl se začal podílet na ostraze státní hranice. V době Mnichovské dohody se tak připojil k události, která jeho život značně poznamenala. V noci z 30. září na 1. říjen pomáhal koordinovat ústup od hranice, tehdy právě zabírané Němci. Odcitujeme ukázkou z později vypracovaného protokolu: „Krejzl a Feistereuer

(hajný, s kterým Krejzl plnil úkol – poznámka M. P.) konali dále službu pátráči a zajišťovali družstvo Szapkeho v dalším ústupu. Asi ve 3 hodiny blíž domku pekaře Horáčka v Bílém Potoku pozoroval Krejzl skupinu asi 4 Němců stojících na silnici. Po spatření vyzval je k zvednutí paží. Tři z nich uposlechli, ale 4. Němec, pravděpodobně Wildner, sáhl pravou rukou do kapsy. Krejzl k němu přiskočil a vrhl se na něho, aby mu vyval nabitou pistolí, kterou tušil v jeho kapse. Za zápasu bylo střeleno družstvem za prchajícími Němci, kteří střelbu opětovali. Wildner po delším boji podlehl a zanechal Krejslovi pistolí v ruce a zmizel za domkem Horáčka. Mezitím družstvo pronásledovalo prchající a za přestřelky i z lehkého kulometu padli v blízkosti domku výše jmenovaný Wildner a ještě jeden Němec, z družstva nebyl zraněn nikdo.“ V Hejnicích pak na četnické stanici Krejzl událost nahlásil veliteli rotě a odevzdal pistolí.

Po vzniku protektorátu byl Krejzl spolu s dalšími, kteří se na této potyčce podíleli, odsouzen pro podezření z účasti na dvojnásobné vraždě a byl od 10. května 1939 do 12. dubna 1940 vězněn v Liberci (z dochovaných listin víme, že manželka Františkovo zatčení řešila také s právníkem). Byl pro nedostatek důkazů propuštěn, ale s podlomeným zdravím. Měl tuberkulózu a následkem týrání byla těž oboustranná kýla. Krátce byl respicientem finanční stráže v městysu Zásada (dnes okr. Jablonec nad Nisou). V říjnu 1940 byla ale finanční stráž zrušena a Krejzl se stal úředníkem pražského magistrátu. V květnových dnech roku 1945 se v Praze-Strašnicích velmi pravděpodobně aktivně účastnil povstání českého lidu, neboť o rok později obdržel u příležitosti výročí konce války od Svazu národní revoluce medaili – „štit bojovníka s barikád“ – který se dochoval v prvním souboru Krejslovy pozůstalosti v přeloučském muzeu z roku 1976.

V srpnu 1946 se manželům Krejslovým, tehdy již žijícím v Praze, narodil syn František. Začátkem roku 1947 se pokusil od svého zaměstnavatele získat zpětně doplacení stravného za dobu svého věznění, však neúspěšně (nebyl podle posudku vězněn z politických důvodů). Byl ale na jaře 1947 alespoň povýšen na inspektora II. třídy finanční stráže (bývalí zaměstnanci finanční stráže zůstali v osobním stavu ministerstva financí a byli tedy i formálně povyšováni). Jeho zdravotní problémy přetrvávaly a v lednu 1948 byl dle pozdější zprávy v necelých 37 letech uznán „65 % invalidou“. V době tzv. Vítězného února jeho kariéra u finanční stráže zcela skončila – 24. února 1948 dostal příkaz okamžitě opustit služební pracoviště a vyčkat ve svém bydlišti dalších poky-

nů. K 1. září 1948 byl pak ze služeb Zemského finančního ředitelství propuštěn (tzv. vyakčnění). Nehodil se již ani Svazu osvobozených politických vězňů a pozůstalých po politických obětech nacismu a fašismu – v březnu 1948 byl z této organizace tzv. odejit, důvodem bylo jeho chování za okupace. Krejzl se s tím zřejmě nechtěl smířit, jelikož ještě v květnu téhož roku po něm Svaz vymáhal vrácení legitimace (přikládáme fotografii z této legitimace zhruba z let 1945–1948). Do roku 1950 pracoval v klempířské dílně svého bratra a poté v Československých stavebních závodech, resp. Konstruktivě, jako mistr.

V 50. letech 20. století byl Krejzl vězněn opět, tentokrát komunistickým režimem. Jeho manželka Růžena celý případ shrnula v dopisu, který na podzim 1954 adresovala přímo prezidentu republiky (žádala jej o udělení milosti). V roce 1951 Krejzl údajně svezl na motocyklu, jak se v žádosti uvádí, „nějakého agenta“ z Prahy do Hluboké nad Vltavou (v jiných dokumentech figuruje termín agent CIC, neboli Counterintelligence Corps, známí jsou pod označením agent chodec). Paní Krejslová se domnívala, že tak učinil snad proto, aby se dozvěděl informace o svém bratru, kterého delší dobu neviděl (zřejmě emigroval). Za tento přečin byl Krejzl 27. srpna 1954 odsouzen k trestu odnětí svobody na jedenáct let (spáchal trestný čin pomoci k vyzvědačství). V říjnu 1954 byl trest snižen na osm let. Podle R. Krejslové se její manžel po údajném činu z roku 1951 choval vzorně a to i ve vězení. Z věznice ve Valdicích byl F. Krejzl propuštěn až 13. října 1959.

Tehdy došlo mezi manželky Krejslovými ke krizi a na jaře 1960 se rozvedli. Nezletilý syn byl svěřen do péče otce. Důvodem rozvodu byla odluka po dobu Krejslova věznění a nový vztah Růženy Krejslové. Hned z další nalezené listiny ale vyplývá překvapivý zvrát – 7. května 1967 František a Růžena Krejslovi v Praze opět uzavřeli manželství. V době tzv. pražské-

ho jara byly Františku Krejslovi uznány jeho zásluhy, byl prohlášen listinou z 31. března 1968 za „účastníka národního boje za osvobození“ a byl také označen jako politický vězeň za aktivní odbojovou činnost. Z dochovaného cestovního pasu lze soudit, že po roce 1968 vycestoval několikrát do zahraničí, dokonce i za svým bratrem do zámoří.

Zemřel 28. června 1975 v Ústí nad Labem ve věku 64 let, poslední trvalé bydliště měl

v Praze 10 v Černokostelecké ulici čp. 989/2 (zde také mnoho let žil). Kremaci měl 3. července 1975 v Praze. Na parte kromě jeho dvou bratrů Miloslava a Bohuslava figuruje také manželka Růžena, syn František, snacha Hana a vnučka Deniska.

Použitá literatura a prameny:

Městské muzeum v Přelouči, fond Tisky, sign. T 139 a T 1108 a fond Fotografie, sign. FA-P 1261

Konzultace s Ing. Jaroslavem Benešem a PhDr. Jiřím Chmelenským

<http://www.vhu.cz/exhibit/pametni-medaile-bojovniku-barikad-ze-strasnic-stara-skola/>

Mgr. Matěj Pešta,
správce muzejních sbírek,
KICMP,
+420 731 697 085,
muzeum@kicmp.cz

Drobné kamenné památky Přeloučska. Renesanční a barokní náhrobníky v Přelouči

Na kostelích (vně i uvnitř) či na hřbitovních zdích velmi často potkáme náhrobníky. Jsou to zdobené kamenné desky, na kterých většinou vidíme nějakou postavu (záleží na tom komu byl náhrobník věnován nebo na čí počest byl vyhotoven), mnohdy erb, po obvodu staré písmo (pro mnohé z nás nečitelné) a číslice (vyjádření letopočtu narození, úmrtí). Náhrobníky většinou náleží šlechtickému rodu, který dané panství vlastnil a členové rodu jsou v daném místě pochováni. Co nám napoví přeloučské náhrobníky ze zdi kostela sv. Jakuba?

Na vnější straně jižní zdi kostela sv. Jakuba v Přelouči budí již několik staletí pozornost dva náhrobníky (náhrobní kameny). Původně měly být dle literatury vsazeny v podlaže kostela, ale po roce 1646 byly přestěhovány na současné místo. Větší z nich představuje neznámého rytíře, rozměry památky jsou 90x190 cm. Starší literatura jej označuje jako Bartoloměje Kapouna, ale současní historici uvádí, že nelze jednoznačně říci, o koho se jedná (Petr Vorel s opatrností naznačuje, že by v úvahu mohl připadat Jan Magrle ze Sobíšku). Patrná je mužská postava v brnění s hlavou na podušce, v levé ruce drží meč a v pravé neznámý předmět. U pravé nohy je přilba zdobená chocholem. Kolem postavy obíhá reliéfní nápis v gotické minuskule, který je dnes již až na několik slov nečitelný (a bylo tomu tak dle starších záznamů už před dvěma sty lety). Je zde uveden snad rok 1599.

Menší náhrobek ze světlého pískovce (o rozměrech 50x85 cm) lze interpretovat snadněji. Patří Benigně, dceři přeloučského utrakvistického kněze Karla Červenky (Rubeculy) a je datován do roku 1626. Zobrazuje dívku v dlouhých šatech, kolem krku má široký límec. Ruce sepnuté na prsou svírají tři květy. U levé nohy dítěte je erbovní štítek

s motivem ptáčka červínky (jde o tzv. mluvící znamení). Kolem postavy obíhá nápis v tzv. fraktuře, který nás stručně informuje o zemřelé osobě (datum úmrtí je uvedeno 6. 1. 1626).

Po Turkovicích jste byli seznámeni s dalším náhrobníkem. Máme na Přeloučsku ještě nějaké? Jsou to pamětníci historie naší země a mnoho nám napoví.

Text+foto: Jiří Rejl (kurziva) a Matěj Pešta

Fotohádanka

Správná odpověď na lednovou fotohádku zněla: „Černobílá fotografie Františka Prášila z roku 1973 zobrazuje naskládané potrubí, které bylo součástí výstavby panelového sídliště v jižní části města. Potrubí leží zhruba v místech pozdějších obchodů v ulici Obránců míru (čp. 1310 a 1376). V pozadí je kus bytových domů čp. 1064 a 1116 v ulici K. Čapka, jeřáby a topoly v ulici Palackého. Jeřáby téměř jistě souvisí s výstavbou výškového panelového domu čp. 1230, 1231 a 1232.“

V rámci losování se výherkyní stala **Libuše Macháčová**, gratulujeme. V redakci Roštu je připravený malý dárek. Odpovědi na novou fotohádku zasílejte na mail: rost@mestoprelouc.cz a děkujeme vám za přízeň.

ZA NEJSTARŠÍM PŘÍBĚHEM ŽELEZNÝCH HOR – 2. DÍL

V minulém pátrání po nejstarším příběhu Železných hor jsme naposledy otevřeli stránky Kroniky tak řečeného Dalimila a převyprávěli si příběh o vyhnání knížete Přemysla, v němž mu věrným druhem byl Smil Světlík. Okolnosti jsou Dalimilem zaznamenány poněkud nepřesně, přesto je jasné, že popisované události spadají do let 1193–1197, do doby mezi Přemyslovou krátkou knížecí vládou (1192–1193) a mnohem delší převážně královskou vládou (1197–1230), kdy náš protagonista vystupoval pod známým jménem Přemysl Otakar I.

Konstatovali jsme, že přízvisko Přemyslova přítele Smila Světlík, odkazující k hradu Lichnici, je jistou záhadou. V jakém smyslu? 90. léta 12. století jsou dobou, kdy v českém vnitrozemí hrady (postavené celé z kamene) ještě neexistovaly. (Výjimkou jsou nemnohé stavby v pohraničním hvozdu. Jsou však dílem stavitelů z německé části Svaté říše římské. Sám Dalimil uvádí půvabný příběh o takovém starém hradu, Přimdě.) Počátek rozmachu stavby kamenných hradů na našem území je spjatý až s vládou krále Václava I. (1230–1253). Do té doby jsou také kladeny počátky hradu Lichnice. Její název je poprvé zaznamenán v listině z roku 1251.

Co je tedy míněno oním o téměř půl století starším Světlíkem? Někdy je vnímán jako název hory, na níž později vznikl gotický hrad. Takové pojetí nacházíme např. v pověstech Václa-

hledán i na opačném konci, na vrcholku Strání nad Lověťskou roklí, kde se vedle sirotčích prakovišť nachází skutečné místo se střepe keramiky starší než hrad Lichnice. Autoři Dějin východních Čech přišli s jiným řešením. Snad se Světlík nenacházel na hřebeni Železných hor, ale pod nimi, na místě zaniklé vsi Protivany nedaleko později založeného Ronova nad Doubravou. (V současnosti je trvalou připomínkou zaniklé vsi její krásný románský kostel sv. Kříže.) Kdo však navštíví Lichnici, klade si, možná pod zkrslujícím dojmem jejích ruin, otázku – není umístění pozdějšího hradu tou nejlepší volbou? Není volba tohoto místa tak samozřejmou, že si předchůdce hradu neumíme představit na jiném místě?

Celá věc má ale patrně jednodušší řešení. Ocituje slova Tomáše Somera o označení onoho nejstaršího nám známého Ronovce Smila za Světlíka: „Název sice jednoznačně vznikl na základě českého překladu „Lichtenburk“ (něm. das Licht, světlo), důkaz o majetkové držbě to není. Dalimil jistě věděl, že to byl předek v jeho době stále velmi významného rodu, nicméně tento počestný přídomek mu mohl přidat právě z toho důvodu. Přece jen, v době sepsání jeho kroniky byl Smil Světlík zhruba již sto let nebožtíkem.“ Ronovci nebyli úplně našinci, jejich nejstarší majetky se nacházely v Poohří a v oblasti Žitavska.

Část zbytků hradu Lichnice při pohledu z rozhledny Milady

panovník rozhodl: „Včera mi zasvitlo světlo z oken tvého hradu jako zářivá jitrní hvězda. Bez něho bych ještě dlouho bloudil a třeba i zahynul. Nechtě od nynějška slove tvůj hrad Světlíce a ty sám rytíř Světlický.“ (Dle Ivany Matykové) Ronovec Lidoslav je pouze bájnou postavou. Převládající mínění historiků o počátcích Lichnice je opačné, zakladatelem hradu byl pravděpodobně český král a ten záhy přešel do držení Smila z Lichtenburka z rodu Ronovců, vnuka námi připomínaného Smila Světlíka.

Zbraslavská kronika

V podobné době jako Kronika tak řečeného Dalimila vznikala latinsky psaná Zbraslavská kronika (1305–1338). Počátek kroniky napsal opat zbraslavského kláštera Ota, na nějž pak navázal jeho následník, opat Petr Žitavský. Kronika nás seznamuje s událostmi vlády Přemysla Otakara II., oslavuje zakladatele zbraslavského kláštera krále Václava II. a končí v časech vlády Jana Lucemburského a návratu budoucího Karla IV. do českých zemí.

Tuto kroniku jsme nedávno připomínali jako spis, v němž je poprvé zaznamenán název Železných hor. Stalo se tak ve 24. kapitole kroniky a autorem tohoto prvního záznamu je opat Ota. Název je uveden v souvislosti s přepadením průvodu povýšence Závěse z Falkenštejna, když ten směřoval do Uher za svou budoucí nevěstou Alžbětou. (Zde musím opravit chybu svého předchozího článku – byla to sestra, ne dcera uherského krále Ladislava.) „Když tedy s velikým zástupem mimo Železné hory začatou již konal, šlechtic český, Haiman z Lichtenburka jménem, to zvěděv, nepřátelsky ho pronásleduje dohonil, a zajav vozy, oloupil ho o všechno bohatství, jež si na cestu uchystal.“ Stalo se tak roku 1287. (Závěs z Falkenštejna

však nakonec do Uher stejně doputoval a Alžběta se stala jeho ženou.)

Železné hory se podruhé objevují i v pasážích psaných Petrem Žitavským, konkrétně ve 106. kapitole. Tato dlouhá kapitola líčí strasti sedleckého kláštera v době mezi vymřením Přemyslovců a nástupem Lucemburků na český trůn (1306–1310). Klášter se dočasně stal místem pobytu krále Jindřicha Korutanského a jeho „nechtuté družiny“, která tu s ním „ležela hospodou“. Ten čas se stal časem rozkrádání a drancování. Tak klášter postupně přišel o svá stáda koní. „Jednoho však dne posláno jest sedmdesát koní s několika vozy pro dříví do Železných hor a ztraceno, jiného dne pak šedesát, mnohdy dvacet, mnohdy více, brzy méně koní uloupeno jest více nežli často, jichžto ztráty den a počet zde mně nebylo lze zaznamenati.“

V obou případech zaznívá téma bezpráví a loupeže. To se objevilo i v pověstech spjatých s Železnými horami. Do našeho kraje zasahuje toto téma v případě pověsti o lokalitách Vraždy a Hluboký mezi obcemi Krasnice a Spytovice. Na návrší nyní zvaném Vraždy měl podle pověsti stávat hrad, na němž sídlil jakýsi zbožný rytíř. Ten se stal trnem v oku tehdy zlotřilým majitelům hradu Lichnice. Hrad zbožného ry-

tíře jimi byl za bouřlivé noci přepaden, dobyt a zničen, jeho obyvatelé zemřeli v boji nebo byli posláni popraveni pod hradem. Jejich stékající krev a lījavec pak vymlely rozměrnou rozsedlinu, dnes zvanou Hluboký. Těmito místy dodnes bloudí popravení a hledají své setnuté hlavy. Jejich hledání je ale marné, protože tyto hlavy vzali lichničtí dobyvatelé s sebou a na hradě Lichnici je předhodili psům. F. K. Rosůlek pro- věruje možnosti pravdivosti pověsti těmito slovy: „Jestli ve Spytovicích na Vraždách, jak pověst vypráví, stával někdy nějaký hrad, nelze dnes nijak historicky doložit. Ale je možné, že tvrz vladkyň spytovských ... někde v okolí byla. Možné je také, že v dobách bezvlády, kdy panovalo pěstní právo, mohla být přepadena a není vyloučeno, že opravdu z Lichnice. Ta byla mj. svého času (r. 1421) v držení úskočného a loupeživého rytíře Jana Městce z Opočna.“ Takových situací, kdy se mohla Lichnice stát základnou loupeživého nájezdu, bylo víc, např. za neklidné vlády Václava IV. nebo na počátku 70. let 15. století, kdy se dostala do rukou odpůrců krále Jiřího z Poděbrad. Kdybychom hledali odraz těchto neklidných dob přímo ve „tváři krajiny“, mohli bychom ho nalézt u Strádova, dalšího z hradů Železných hor. Na předhradí hradu Strádova

Lichnici podle pověsti dalo jméno světlo vycházející z jejího okna

se dochovalo několik pozůstatků do země zapuštěných objektů, které jsou interpretovány jako provizorní přibytky loupežné bandy sloužící Lacembokům ze Strádova.

Text a fotografie
Martin Štěpánek

Před 540 lety získal Přelouč Štěpán Anděl z Ronovce (díl III.)

Platbu z mostního mýta si Štěpán Anděl pečlivě hlídal, přesto nevyhrál soudní spor, ve kterém žaluje souseda Spytovského. Ten u soudu vypověděl, že přívoz užívá v Semíně k převážení vozů s uhlím, které vypaluje v milířích na druhé straně Labe. Předložil stále platné privilegium krále Jana Lucemburského, podle něhož mají uhlíři dodávající dřevěné uhlí pro kutnohorské hutě právo krátkit si cestu libovolným způsobem. Soud tento argument uznal a povolil u Semína převážet přes řeku pěší pocestné a uhlí na vozech, ostatní dopravci ale přívoz užívat nesměli.

Štěpán Anděl investoval do stavby přeloučského mostu

Štěpán Anděl se rozhodl správně, že na místě starého přívozu u Přelouče nechal postavit most. Velmi výrazně tímto stavebním činem zjednodušil a urychlil tranzitní dopravu ve směru Hradce Králové a Kutné

Dřevěný most na místě starého přívozu na Labi u Přelouče – představa

Hory a sám si zjistil vydatný a trvalý zdroj příjmů, které mu přineslo mostní mýto. Podívejme se, jak výnosné bylo mostní mýto. Za přejetí přeloučského mostu s plně naloženým formanským vozem, taženým šesti-spřežím, zaplatil kupec počátkem 16. století dva české groše. To byla velmi vysoká částka, běžný nádeník si tehdy vydělal za den jeden groš. Zvýhodněnou sazbu platili pouze formané z Hradce Králové, kteří vezli sudy s pivem.

Na vybírání mýta v Přelouči musel mít Štěpán Anděl zvláštní královské privilegium

Však je mýto výslovně připomínané při majetkovém převodu Přelouče v roce 1518. Škoda, že jeho text ani datum vydání dnes již není znám. Pán Přelouče uplatnil dobrou tradici při vybírání mýtného, že výše uvedené poplatky se nevztahovaly na „domáčí“. Přeloučští sousedé a sedláci z vesnic, které Štěpánu Andělovi náležely, platili jednorázově roční poplatek ve výši půl groše a mohli jezdit zadarmo. Tento poplatek je v písemných pramenech nazýván „úkol k mostu přeloučskému“. Historik Petr Vorel se domnívá, že se původně jednalo o pracovní povinnost při stavbě a údržbě mostu, která byla později nahrazena státním platem. Stejný poplatek odváděli do pokladnice přeloučského pána i sedláci z několika vesnic na druhém břehu Labe, kteří jinak náleželi k pardubickému panství.

Prosperita kutnohorského důlního revíru na přelomu 15. a 16. století podnítila řemeslnou výrobu v Přelouči

Té se dařilo zvláště v pivovarnictví, když organizaci převzal pod svou kontrolu Štěpán Anděl. Jemu patřily oba městské pivovary. Naše malé

Železné hory, pohled na Krkanku a Kaňkovy hory od Semtěše

va Horyny: „Nad Lověťskou roklí na ostrohu Světlíku v Železných horách stával mohutný hrad Lichnice.“ Podobně i Ivana Matyková píše: „Hrad založen okolo roku 1250 Smilem ze Žitavy na kopci zvaném Světlíce.“ Jindy je název Světlík vnímán jako název předchůdce hradu Lichnice. Přímo na místě hradu nebyly žádné starší stavební fáze odhaleny, předchůdce je tak hledán i v okolí hradu. Mylně byl dříve ztotožňován s objektem na vršku sousední Kobylí hlavy, ve skutečnosti se však jedná o součást obléhacího opevnění z časů dobývání Lichnice sirotky v letech 1428–1429. Někdy je

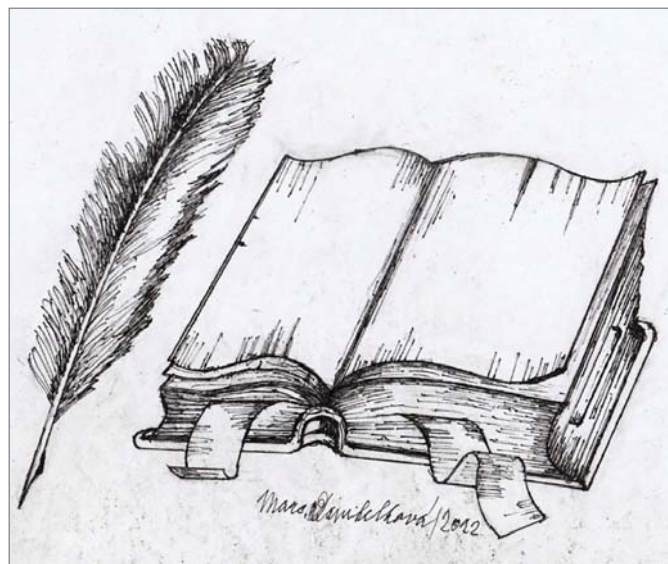
Název Světlík pronikl i do hojných lichnických pověstí, z nichž nejznámější bude patrně vyprávění o nemilosrdné Miladě. Pověst o původu názvu Světlík či Světlíce popisuje bloudění krále Přemysla Otakara (snad II.) poté, co si vyrazil z Kutné Hory na lov do Železných hor. V jiných verzích je to nejmenovaný český kníže. (Už v tomto momentě narážíme na historickou nemožnost, město Kutná Hora vzniklo až za Přemyslova syna Václava II.) V pustině ho zachránilo až světlo svítící na kopci, které vycházelo z oken hradu. Majitel hradu Lidoslav z rodu Ronovců svého krále (či knížete) bohatě pohostil. Druhého dne

městečko nemohlo konkurovat ohromným transportům královéhradeckého piva, ale i tak se mohli místní řemeslníci slušně užít. **Oba pivovary Štěpán Anděl zřejmě zřídil na svůj náklad a pro zrychlení výroby piva dal vybudovat i akvadukt, který přiváděl labskou vodu až na náměstí.** Popis tohoto poměrně složitěho zařízení se zachoval až z roku 1568, ale lze předpokládat, že obdobný princip dopravy vody se užíval v Přelouči již o půl století dříve. Za jednotlivé pivní várky odváděli přeloučtí měšťané již roku 1518 vrchnosti pevně stanovený poplatek, stejně jako za použití vodovodu. Pro výrobu piva ve své režii si Štěpán Anděl z Ronovce zřídil vlastní sladovnu v centru města. Druhá sladovna, provozovaná privátními držiteli, fungovala pod městečkem „Na Dole“.

Rychlý hospodářský rozvoj významně přispíval i k růstu právního vědomí přeloučských měšťanů a jejich sebevědomí. Žádné souvislejší písemné prameny, z nichž by bylo možné poznat vnitřní život a podobu městečka Přelouče v jagellonské době, se nezachovaly. Ale i to málo, co se zachovalo, představuje cenné svědectví.

Zachoval se zlomek staré městské knihy s několika záznamy z let 1498–1510, z kterých je zřetelné, že přeloučtí užívali na sklonku 15. století běžných městských privilegií, především svobodného uzavírání posledních vůlí. Fungovala zde ustálená městská rada, složená z dvanácti konšelů, která pravidelně zasedala na „městském soudě“, ale v rozhodování o obecním majetku byla závislá na konečném stanovisku vrchnosti. Městské soudnictví v oné době nemělo jednotný charakter, poddanská města typu Přelouče v této oblasti zcela podléhala vůli vrchnosti. **Historik Petr Vorel předpokládá, že proto v té době vznikl přeloučský právní rukopis, který byl iniciován přímo Štěpánem Andělem.** Jde o nejčtenější památku z oné doby. Je to rukopis městských práv sestavený z dobových právních předloh roku 1488 přímo v Přelouči. Náklady na zhotovení této knihy jistě dosahovaly značné výše. Pokud přeloučská městská rada dávala schvalovat vrchnosti kdejaký groš, na opravu mostu či cesty, pak tomu nebylo jinak ani v případě takto nákladné právní pomůcky.

V Přelouči před 534 lety za Andělů z Ronovce vznikla nejčtenější památka té doby, objemný rukopis s názvem „Tyto knihy jsú knihy wikipildie“.

Starý rukopis městských práv „wikipildie“ sepsaných přímo v Přelouči roku 1488 – představa

Objemný rukopis měl ještě podtitul: „Práva sasického řádu, jakož Majtburg požívá a Hallišané, jenž své svolenie práva tu berú, a ti z Lipčika v Halli a k tomu mnoho měst i v tom markrabství v Mišni, jenž své svolenie v Halli a v Lipčiku berú“ (psáno staročestinou).

Těmito úvodními slovy a především svým obsahem se přeloučský rukopis hlásí k okruhu severoněmeckých (magdeburských) městských

práv praktikovaných ve významných centrech jako byla města Magdeburg, Halle a Lipsko, ale i na většině teritoria tehdejšího Království českého. Zda dochovaný rukopis opravdu vystihuje právní zvyklosti Přelouče koncem 15. století, nebo je dokladem o snaze vrchnosti poskytnout konšelům poddanského městečka nějaké právní normy, z kterých by mohli ve své činnosti vycházet. **Vše nasvědčuje tomu, že přístup k právním předlohám, z nichž byl přeloučský text opisován, musíme hledat v prostředí poděbradského a později minsterberského dvora, kde řadu let působil Štěpán Anděl, než mezi tehdejšími přeloučskými řemeslníky a kupci.**

Vlastní podrobný obsah přeloučských „wikipildí“ byl prostředím malého českého městečka natolik vzdálen, že místní konšelé v něm obtížně mohli nalézt poučení při řešení běžných problémů. Proto zůstaly stránky této objemné knihy téměř netknuty. Přes úctyhodný věk jejich listy svítí nedotčenou bělobou, jako by je písař právě dopsal. Pro běžný výkon městského soudnictví v tehdejší Přelouči byla tato kniha prakticky nepoužitelná, protože vycházela z odlišného dobového, společenského i geografického prostředí.

Dokladem o vzniku zmíněného rukopisu přímo v Přelouči je až jeho úplný závěr

Rukopis končí latinským textem psaným ve zkratkách – přeloženo do českého jazyka: „Konec tohoto díla chvála Bohu na nebesích, léta Páně 1488 v sobotu čtvrtou adventní v předvečer sv. Tomáše apoštola“. Písař tehdy své velmi pracné dílo psal střídavě černým a červeným inkoustem a **dopsal ho v předvánočním čase, v sobotu 20. prosince 1488.** Po dokončení díla se chtěli nechat zvěčnit ještě členové tehdejší městské rady, takže stejná písařská ruka ještě připsala jejich seznam, který je zároveň nejstarším známým přehledem přeloučských konšelů. Přeloučtí konšelé použili také jeden nedopsaný list na konci rukopisu „wikipildí“, tak se nám dochoval i nejstarší známý záznam z praktické činnosti přeloučské městské rady roku 1493. Stalo se to z blíže neznámých důvodů, ačkoliv si konšelé vedli písemnou agendu městského soudu ve zvláštní knize. Jsou v rukopisu zapsány ještě dva mladší zápisy z pernéstejnské éry z let 1521–1547, jejich obsah je běžný a je z nich patrné, že zapsání do starého právního rukopisu postrádalo cílený záměr. Žádné pozdější příspěvky se již v této knize nevyskytují – kromě jediné výjimky. Charakterem písma se hlásí do přelomu 16. a 17. století. Tehdy tam někdo připsal na volný okraj listu jadrnou průpověď „Závist panuje u mnohejch těchto, pýcha řve jako volek“. Nakolik tato věta odrážela společenské poměry předbělohorské Přelouče bychom se mohli dozvědět pouze z písemných pramenů. Dochovalo se jich o našich přeloučských předcích v hojném množství a je možné si je připomenout v některém z příštích článků na téma materiální kultura Přelouče 16. století.

Starý rukopis přeloučských „wikipildí“ je velmi cenná historická památka

Letitý rukopis „wikipildí“ se dočkal pozornosti přeloučských radních až někdy počátkem 19. století, když získal novou koženou vazbu a na titulní stranu razítko s názvem „Magistrát komorního města Přelouče“. V majetku přeloučského magistrátu se nalézal až do 80. let devatenáctého století, když si ho vypůjčil dašický farář Josef Nechvíle pro sepsování textu o historii Přelouče. O zpětné vrácení se již nikdo nepostaral, a tak se tato cenná památka ocitla v Dašicích v soukromém vlastnictví, odkud byla získána pro Národní muzeum v Praze. **V Národním muzeu zůstal rukopis přeloučských „wikipildí“ uchráněn jako jedinečná historická památka, jakou se nemohou pochlubit mnohá jiná města.** Pokračování článku bude v příštím čísle Roštu.

Použitá literatura: Petr Vorel, Dějiny města Přelouče, díl I.

Marcela Danihelková

HC Jestřábi

V termínu 25.–26. 2. proběhne v našem areálu tradiční soustředění reprezentace ČR U14

- v sobotu 25. 2. budou probíhat na hřišti tréninky po celý den
- v neděli 26. 2. na ně naváže turnaj pěti týmů.

Účastníci letošního turnaje

- ČR U14 – bílá
- ČR U14 – červená
- ČR – ženy
- HC Jestřábi Přelouč – mix (dorost + st. žáci)
- Jězci Heřmanův Městec, nebo HBC Rangers Opočno

Kanceláře Pieta Trejbal

Soukromá pohřební služba v Pardubicích a Přelouči

Vazárna květin

(květiny dle Vašeho přání)

vlastní obřadní síň v Pardubicích

Zajišťujeme:

- * převozy zesnulých po celé ČR
- * zahraniční převozy zesnulých
- * rozloučení v obřadních síních v Pardubicích, Chrudimě a po celé ČR
- * církevní obřady po celé ČR

Stálá služba 24 hodin denně:

731 441 713

www.trejbal-pieta.cz

Připravili jsme pro Vás rozšíření hrobového příslušenství včetně doplňků do kolumbárií.

Velký výběr obalů na urny.

POHŘEBNÍ SLUŽBA A KAMENICTVÍ HORÁK

Provádíme kompletní služby v pohřebnictví pro obřadní síň Chrudim, Pardubice, Hradec Králové a po celé ČR včetně církevních pohřbů a zahraničních převozů za nízké ceny.

NAŠE RODINNÁ FIRMA JE JEDINÁ V KRAJI KTERÁ PROVÁDÍ KOMPLETNÍ POHŘEBNÍ, HŘBITOVNÍ A KAMENICKÉ SLUŽBY

WWW.POHREBNISLUZBA-HORAK.CZ

KANCELÁŘ:

- Pardubická 1495, Přelouč
- PO - PÁ 8.00 - 13.00 hod.

KOPÁNÍ HROBŮ A STAVBA HROBEK

VÝROBA A MONTÁŽ POMNÍKŮ

OPRAVA HROBŮ

Pohřební pohotovost 24 hodin denně včetně víkendů a svátků.

Tel.: 776 86 86 00

Tel.: 466 650 168

- Spolehlivá a oblíbená firma
- Při zajištění služeb u naší pohřební služby máte od nás uložení urny do hrobu ZDARMA.

KŮRKA

KAMENICTVÍ PRO VÁŠ HŘBITOV

oblíbená a spolehlivá firma na Pardubicku

Vzorková a zakázková prodejna: Pardubice - Milheimova 2813

VÝROBA A MONTÁŽ HROBŮ ZE ŽULY A MRAMORU

Garantujeme nízké ceny - jsme přímí výrobci!

775 337 383 kurka@kamenovyroba.cz

www.kamenictvi-kurka.cz

Exhibiční hokejové utkání Přelouč vs. Sklepovští Sršáni

V sobotu 21. ledna se na ledové ploše v Přelouči utkali v exhibičním hokejovém utkání domácí tým Přelouč proti týmu Sklepovští Sršáni, kteří reprezentují sportovní sekci Divadla Sklep. Toto hokejové utkání se hrálo na podporu 2. ročníku letního Pobřežního festivalu 2023.

Bratři Formanové, kteří Pobřežní festival v Přelouči uspořádali v létě 2022 a připravili k nám se svým divadlem na Lodi Tajemství, nastoupili v sestavě Sklepovských Sršanů a prozradili, že právě Divadlo Sklep bude jedním z účinkujících na letošním festivalu.

V týmu Sršanů kromě bratrů Formanů hráli dále také například režisér ceremoniálů karlovarských filmových festivalů Michal Caban, hokejový expert ČT, bývalý hráč Dynama Pardubice nebo Škody Plzeň David Pospíšil, architekt Zdeněk Fikar či Tobiáš Lobkowicz. V bráně soupeřů mnoho útoků Přelouče vychytil Honza Bureš.

Toto exhibiční hokejové utkání se konalo pod záštitou a za aktivní účasti starosty Přelouče Martina Šmída, který byl autorem také jednoho z gólů domácích. Dalšími členy přeloučské sestavy byli například Honza Feranec a Luboš Minařík z Městského úřadu Přelouč, správce přeloučské ledové plochy Libor Komůrka, technický ředitel Elektrárny Chvaletice Jan

Pozler, rozhlasový redaktor Českého rozhlasu David Macháček, za firmu Pavlíš a Hartman nastoupili Pavel Havelka a Radek Sajdl, v akci jsme viděli také Pavla Herynka, Jana Vágnere či Milana Šustru. V bráně domácích podal výborný výkon Daniel Plíšek.

Na ledě nechyběl ani hlavní rozhodčí Roman Ľalský, který tým Sršanů na zápasech doprovází již téměř 30 let. Zároveň hlavní rozhodčí byl nejstarším účastníkem celé této akce.

A jak to všechno nakonec dopadlo? Celkový výsledek zápasu byl 8:7 pro Sršány a v nájezdech o tzv. Zlatý gól vyhráli domácí Přeloučáci s výsledkem 2:1. Po utkání se vyhlásili nejlepší hráči obou týmů, kterými byli jednoznačně obra brankáři. Všichni hráči hráli s obrovským nasazením a v průběhu zápasu bylo jasné znát, že výkony Sršanů i Přeloučáků jsem velmi vyrovnané.

Děkujeme všem, kdo se podíleli na organizaci celé akce a hlavně divákům, že přišli nejenom podpořit náš domácí tým, ale také letní Pobřežní festival 2023.

Na záznam z tohoto přátelského utkání se můžete podívat na stránkách města v sekci **Videokronika našeho města**.

Fotografie a text: MG

DOPLŇOVAČKA 2023 na téma „Slavní přeloučští rodáci a obyvatelé“

Tajenka lednové doplňovačky byla:
Jindřich Mahelka (1919–1990)

Tento všestranný výtvarník se narodil v Labské ulici čp. 330 v části Přelouče známé pod lidovým názvem Na Dole. Studoval např. na AVU v Praze, byl členem výtvarné skupiny Hollar. Od roku 19472 žil v Praze, v roce 1989 se stal čestným občanem města Přelouče. Vyučoval na grafické škole v Praze. Jeho dílo je zastoupeno např. ve sbírkách Národní galerie, vystavoval v Československu i v zahraničí. Několik výstav měl i v Přelouči. Ve svém rodném městě realizoval tři umělecká díla ve veřejném prostoru – najdeme je v budově železniční stanice, v domě čp. 26 na Masarykově náměstí (nyní Infocentrum) a v kostele sv. Jakuba.

(čerpáno z brožury sepsané M. Peštou
Slavní přeloučští rodáci a obyvatelé – 20. století)

V rámci losování se výherkyní stala **Marie Kroužilová**, gratulujeme. V redakci Rožďalovska je připravený malý dárek. Nové odpovědi zasílejte jako vždy do redakce Rožďalovska na mail: rost@mestoprelouc.cz.

DOPLŇOVAČKA – Slavní přeloučský...

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
K	P	K	P	K	P	K	P	K	P	K	P	K	P	K	P	K
A	Y	A	Y	A	Y	A	Y	A	Y	A	Y	A	Y	A	Y	A

1. Krasomila (domácky). – 2. Odklady. – 3. Mučitelka. – 4. Nezarostlé roviny. – 5. Malá kabina. – 6. Převahy. – 7. Okrouhlá dolina. – 8. Nevěřící ženy. – 9. Vázan. – 10. Připojované součásti slov. – 11. Sloupeček. – 12. Saláty. – 13. Pták. – 14. Výrobní jednotky. – 15. Dílo klasika. – 16. Povely. – 17. Malá koryta.

KŘÍŽOVKY 2023 na téma „SLAVNÉ ČESKÉ KOMEDIE“

Správné znění lednové křížovky bylo: **Vesničko má středisková**. V rámci losování se výherkyní stala **Jana Burešová**, gratulujeme. Malý dárek je připravený v redakci Rožďalovska. Všem

děkujeme za přízeň a těšíme se na vaše nové odpovědi, které zasílejte na mail: rost@mestoprelouc.cz nebo volejte na telefon **466 094 103**.

	SLOVEN. NÁRODNÍ STRANA (ZKR.)	TÁHLE	OCHUTIT SOLI	MAŘIT	OSUDOVÉ ZNAMENÍ	ROŽMBERK	ZNAČKA ASTATU	ČASTO TĚKAT		POLÁK (ZAST.)	KORÁLOVÝ OSTROV	KÓD LETIŠTĚ NEVSEHR	ŽENSKÉ JMÉNO	POMOCNÍK KATA	ŽENSKÉ JMÉNO
SKLÁDAT DO STOHU									ZDĚŠENÍ						
Začátek tajenky									PODNIK V TŘEBONI						
SVINUTÁ VĚC							CIRKULOVA		VÁŘENÉ MASO						
							NAVŘÍT VALENÍM								
	KLAPÁNÍ	SÍDLO ALBÁNIE				TLAČENICE						NATHAN (DOM.)			
MIHOT		ROSTLINA			NÁŠ POLITIK	PLATIDLO UHER (DŘ.)						ORGANIZACE			
DRÍVĚJŠÍ LOTYŠSKÉ PLATIDLO				VÝROBEK	PLANETKA					UNIVERZ. PALACEHO (ZKR.)			HLE	SERIALOVÁ SESTRA	ČIN (NĚM.)
PLOŠNÁ MÍRA			OSYCHAT						POKRÝVAT OLOVEM						
DEŠTNÍK (ZAST.)			DOMÁCKY RONALD					RUSKÉ ŽENSKÉ JMÉNO							
ŘEPA								TU MÁŠ		USEDAVAT					
ASLUSKY SAVEC				ÚTOK						HIMALÁJSKÁ KRAJINA				AAK, AKÁ, KAVAN, KORONA, LAT, MARAKA, OMEN, TAT, TOSA	

VŠECHNY TAJENKY (křížovka, doplňovačka, fotohádanka) HLÁSIT DO 15. 2. 2023!

Přebor Rožďalovska – měsíčník, periodický tisk územního samosprávného celku, evidenční číslo MK ČR E 11513, číslo 2 – 3. února 2023. Vydává: Město Přelouč, Československé armády 1665, 535 33 Přelouč, IČO 00274101. Šéfredaktorka Marcela Gryčová. Sídlo redakce: MěÚ Přelouč, Československé armády 1665, 535 33 Přelouč, tel.: 466 094 103, fax: 466 094 104, e-mail: rost@mestoprelouc.cz, podávání novinových zásilek povoleno OdSP Pardubice č.j. 1344/92-PP/1 ze dne 6. 5. 1992. Vytiskl TNM Print s.r.o. Poděbrady, počet výtisků 1000. Redakce neodpovídá za obsah příspěvků poskytnutých čtenáři a inzery. Redakce si vyhrazuje právo příspěvků zkracovat bez souhlasu autora. **Uzávěrka příštího čísla je 15. 2. 2023.**

Program kina únor 2023

Kulturní a informační centrum města Přelouče

Městské kino, Pardubická 687, telefon 773 533 999

www.ksmp.cz/kino/program/

3. 2. **BABYLON**
Pátek
19:30
189 min.
V kinech od:
1/2022 150 Kč mládeži do 15 let nepřístupný

4. 2. **ASTERIX A OBELIX: ŘÍŠE STŘEDU**
Sobota
18:00
111 min.
V kinech od:
2/2023 130 Kč mluveno česky mládeži přístupný

5. 2. **ZOUBKOVÁ VÍLA**
Neděle
16:00
80 min.
11/2015 120 Kč mluveno česky mládeži přístupný

8. 2. **PŘÁNÍ K NAROZENINÁM**
Středa
19:30
93 min.
V kinech od:
1/2023 130 Kč mluveno česky mládeži přístupný

9. 2. **MUŽ JMÉNEM OTTO**
Čtvrtek
19:30
126 min.
V kinech od:
2/2023 130 Kč mládeži přístupný

10. 2. **VE ZNAMENÍ BÝKA**
Pátek
19:30
98 min.
V kinech od:
1/2023 120 Kč mládeži do 15 let nepřístupný

11. 2. **OSTROV**
Sobota
19:30
100 min.
V kinech od:
2/2023 140 Kč mluveno česky mládeži do 12 let nevhodný

12. 2. **ÚŽASNÝ MAURIC**
Neděle
16:00
90 min.
V kinech od:
1/2023 130 Kč mluveno česky mládeži přístupný

16. 2. **TITANIC: 25. VÝROČÍ - 3D**
Čtvrtek
19:30
194 min.
V kinech od:
2/2023 160 Kč mluveno česky mládeži do 12 let nevhodný

17. 2. **ŠŤASTNĚ AŽ NA VĚKY**
Pátek
19:30
98 min.
V kinech od:
2/2023 120 Kč mluveno česky mládeži do 12 let nevhodný

18. 2. **ANT-MAN A WASP: QUANTUMANIA - 3D**
Sobota
19:30
130 min.
V kinech od:
2/2023 150 Kč mluveno česky mládeži přístupný

19. 2. **MUMIE**
Neděle
16:00
88 min.
V kinech od:
2/2023 130 Kč mluveno česky mládeži přístupný

23. 2. **MEDVĚD NA KOKSU**
Čtvrtek
19:30
95 min.
V kinech od:
2/2023 140 Kč mládeži do 15 let nepřístupný

25. 2. **TÁR**
Sobota
19:30
158 min.
V kinech od:
2/2023 140 Kč mládeži do 12 let nevhodný

Příští číslo Roštu vyjde v pátek 3. 3. 2023.